

Št. 112

**SEPTEMBER
2015**

Časopis za brezdomstvo
in sorodna socialna vprašanja

1 EUR

Polovico dobi prodajalec.

Številka prodajalca:

KRALJI ULICE

Odgovorna in izvršna urednica:

Mirjam Gostinčar

Tehnični urednik in oblikovanje:

Chris Hartke

Uredniški odbor:

Bojan Dekleva, Luna Jurančič Šribar, Jean Nikolić

Sodelavci uredništva:

Tomaž Golob, Gregor B. Hann, Jakob Harisch, Jurij Kunaver,

Barbara Jozelj, Žiga Novak, Senko Juričič, Nina Stepanovič

Grafična zasnova:

Karlo Medjugorac

Lektoriranje:

Mojca Pipan

Ilustracije:

Janne Karlsson, Nik Knez - posthumno, Janez Kompare, Laura Ličer,

Damjan Majkić, Lea Artist Mihalič, Severa, Tjaša Žurga Žabkar

Fotografiji na ovitku:

Nada Žgank

Tisk:

Tiskarna Vovk

Izdajatelj:

Društvo Kralji ulice ISSN 1854-2654

Cena časopisa v ulični prodaji je 1 EUR.

V primeru pošiljanja časopisa po pošti je cena enega izvoda 2 EUR.

Letna naročnina za organizacije v Sloveniji znaša 24 EUR,
v tujini pa 48 EUR.

Naslov uredništva:

Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana

Telefon: 059 022 503

E-pošta: info@kraljiulice.org

Spletna stran: www.kraljiulice.org

Transakcijski račun za prostovoljne prispevke:

SI56 0510 0801 2105 010 odprt pri ABanki Vipa d. d.

SMS-KOMENTARNICA:

030 323 306

PRAVILA PRODAJE ČASOPISA KRALJI ULICE

Ker želimo, da bi časopis Kralji ulice lahko prodajalo čim več ljudi in da bi dosegel čim širši krog bralcev, je pomembno, da vsi skupaj skrbimo za njegov dober ugled. Ko prodajalci prodajajo časopis Kralji ulice, namreč ne predstavljajo le sebe, pač pa celoten projekt Kralji ulice. Doslej so bili naši prodajalci v javnosti zelo dobro sprejeti in so mnogi kupci pohvalili njihov pristop. Zelo si želimo, da tako ostane tudi v prihodnje, zato prodajalce in prodajalke prosimo, da se držijo spodnjih pravil in tudi svojega občutka o tem, kako časopis Kralji ulice še bolj približati našim bralcem.

1. Časopis prodajam na miren in nevsiljiv način.
2. Drugim prodajalcem časopisa izkazujem spoštovanje in se zavedam, da imajo ravno tako pravico do prodaje časopisa kot jaz.
3. Z drugimi prodajalci se miroljubno dogovarjam tudi glede lokacije prodaje.
4. Morebitne nesporazume rešujem na miroljuben način.
5. Med prodajanjem časopisa ne uporabljam alkohola in/ali drugih drog.
6. Časopis prodajam po njegovi ceni in kupcev ne zavajam.
7. Med prodajo časopisa ne beračim.
8. Spoštujem odločitev kupca glede nakupa časopisa.
9. Med prodajo imam uradno izkaznico društva na vidnem mestu.

Če se prodajalec ne drži pravil prodaje, je na to najprej opomnjen s strani strokovnega delavca, potem pa lahko začasno ali trajno izgubi pravico do prodaje časopisa Kralji ulice. Prosimo kupce, naj nam v uredništvo sporočijo morebitne kršitve zgornjih pravil! Zbiranje prispevkov za ponatis časopisa ni aktivnost društva, ampak je poskus zavajanja kupcev!

PROJEKT PODPIRAJO:

Mestna občina Ljubljana – Ministrstvo za zdravje

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti – FIHO

Od januarja 2007 je časopis Kralji ulice

član mednarodne mreže cestnih časopisov (INSP).

Mnenja avtorjev prispevkov

ne odražajo vselej mnenj uredništva.

foto: Aleksander Perić

Uvodnik:

LAKOTA

Center mesta,

ena ulica,

dve vrsti,

en vzrok,

Lakota.

foto: osebni arhiv

Na eni strani vrsta pred prodajalno bureka, na drugi strani vrsta pred centrom za brezdomne ljudi.* Vzrok lahko zvedemo na isti pojem, rešitve zanj pa ne. Lakoto pravih je mogoče nasiti v nekaj minutah in z malo cvenka v žepu. Kaj pa lakota drugih? Lakote, ki postavi ljudi čakajoč v vrsto dnevnega centra za brezdomne, pač ni mogoče nasiti v vrsti za burek. Tudi z malo cvenka v žepu ne. Gre za drugačne vrste lakoto. Lakoto po ljubezni, bi mogoče pripomnil naš profesor Dekleva. Ja, sploh če ljubezen pojumemo v tistem širšem smislu, želje po sprejetosti, vključenosti, razumevanju, toplini. To lakoto seveda čutimo vsi, eni bolj, drugi manj, eni pa tako močno, da povsem usmerja njihovo življenje. Z delom med brezdomnimi se mi vedno znova potrjuje dobro znana zgodba. Ako nas vsaj osnovno ne nasitijo v občutljivem otroštvu, je veliko možnosti, da bomo stradali celo življenje, kar se lahko vleče celo čez več generacij.

Se pravi, tovrstne lakote ne povzroča revščina, ta je sicer lahko eden izmed pomembnih dejavnikov, ki ustvarjajo okoliščine zanje. V resnici gre predvsem za to, na kakšen način smo bili sprejeti, koliko občutka varnosti in zaupanja vase smo dobili. Pa tudi osnovnega zaupanja v to, da bomo pač, karkoli se že zgodi, sposobni to prebroditi. Ljudje se glede na »krvoločne« razmere v otroštvu oblikujejo različno. Jasno je celo, da jo lahko sorojenci, sorojenke, ki odrasčajo v isti družini in doživljajo identične razmere, »odnesejo« povsem drugače. Eni pristanejo na robu družbe, kjer se vsakodnevno dobesedno borijo za preživetje, drugi pa lahko postanejo, vsaj navzven, po prevladujočih družbenih merilih nadvse uspešni ljudje. Za namene bolj nazornega prikaza seveda uporabljam ekstremne primere z obeh koncev. Ena izmed teorij o odzivanju ljudi na življenjske okoliščine pravi, da je organizem zdrav, dokler mu uspe v težkih ali spremenljivih razmerah najti konstruktiven, prilagodljiv način preživetja**, tedaj *eros* prevlada nad *tanatosom*. S tovrstno tematiko se ukvarja veliko teorij, čeprav se mi zdi, da nam noben papir, nobene besede ne morejo zares prenesti pravih občutij in notranjih stisk ljudi, ki jih doživljajo, doživljamo vsak po svoje. Me pa pri omenjenih teorijah bega predvsem ena stvar. Ogromno raziskav se posveča analiziranju razmer med odrinjenimi ljudmi, iskanju vzrokov, tako individualnih kot družbenih, za razmere, v katerih živijo. Pa tudi najbolj vsakdanje vprašanje, ki ga ljudje postavijo brezdomnim, je: »Ja kaj se je pa tebi zgodilo, da si prišel na cesto?«

Medtem ko so raziskave na drugem koncu ekstreme, se pravi ljudi z zares veliko močjo, vplivom, redkost. Predstavljajte si, da bi recimo lastnike, redkeje lastnice ogromnih podjetij, ki so finančno nadvse uspešni, njihovi zaposleni pa prenašajo izkoriščanja in nečloveške odnose, spraševali: »Ja kaj vse hudiča pa se je tebi zgodilo v življenju, da tako brezkompromisno pohodiš vse in vsakogar, ki ti pride na pot pri doseganju tvojih ciljev?« Kakšno lakoto po moči, denarju, slavi, čutijo v sebi oni, da jim ni nikoli dovolj? Pa bi se morali. Začeti spraševati in raziskovati mislim. Ker lakota ljudi z družbeno močjo in sredstvi ima veliko hujše posledice od lakote, ki jo čutijo brezdomni. Ena namreč pripomore k ustvarjanju druge. Lačni ljudje z močjo predstavljajo drugačen problem za družbo, saj upravljajo z mnogimi življenji, medtem ko ljudje, ki živijo na robu ponavadi »škodijo« predvsem in najbolj sebi. Vendar drugi iščejo pomoč, prvim pa kaj takega jasno ne pade na pamet. Le zakaj? Koga podpirata današnja prevladujoča mentaliteta in sistem, v katerem živimo, je vendar povsem na dlani. Sistem, v katerem jih nastrada večina. Organizem, ki za namene svojega preživetja in moči uničuje druge, pač ni zdrav organizem, saj naokrog seje *tanatos*.

Koliko lakote pa imate v sebi vi in v kakšni meri ste zmožni nasiti druge?

Luna J. Šribar

* Razmišljanje spodbujeno s strani pisatelja Miha Mazzinija.

** Po Georges Canguilhem

Kazalo:

- 2 UVODNIK
- 3 TO SEM JAZ
- 5 STROKOVNI DELAVCI O SLOVENSKIH ZAPORIH ...
- 6 LIKOVNA STRAN
- 7 SLIŠANJE GLASOV
- 9 TATU ZGODBA
- 11 KRIŽARJEVA KOLUMNNA
- 12 NEKAJ CESTNIH
- 13 ANEKDOTE IZ PRODAJE
- 14 DOGODKI
- 17 SOL IN KOPER
- 18 ULIČNI GLASBENIKI - INTERVJU: FRANJO JUROVIČ
- 19 DEMENCA NI LE POZABLJANJE
- 20 GOSTUJOČI KOLUMNIST
- 21 KRALJ IN KRALJ
- 23 KRALJEVI RECENZOR
- 24 IZZA REŠETK
- 25 PROJEKT »SIVA DENARNICA«
- 26 pOdpiram
- 27 MILOŠEV FOTOGRAFSKI KOTIČEK
- 28 BREZPLAČNE PRIREDITVE
- 29 OGLASNA DESKA
- 29 SMS-KOMENTARNICA
- 30 RAZVEDRILO

To sem jaz:

JOC

foto: MG

Ime mi je Joc in sem nezakonski otrok. Pri mami sem živel do tretjega leta, potem pa je zbolela in postala nesposobna skrbeti zase, kaj šele zame, zato me je dala k teti v Trbovlje. Ko si je nekoliko opomogla, je odšla za sedem let na delo v Nemčijo. Oče ni hotel imeti vloge pri mojem odraščanju, šele pri 23. letih sem prvič videl njegovo fotografijo, mama pa je morala dokazovati očetovstvo na vrhovnem sodišču. Kakor koli, do desetega leta sem živel pri teti, potem pa sem, prej odličnjak, začel popuščati v šoli, zato se je mati vrnila v Slovenijo, kupila stanovanje v Litiji in me vzela k sebi. Tam sem živel do svojega 25. leta, potem je zbolela za limfnim rakom in se preselila v dom upokojencev, kjer so lahko skrbeli zanj. Sam sem ostal v garsonjeri. Pri 18. letih sem zbolel za shizofrenijo. Po končani maturi sem sicer želel študirati zemljepis in zgodovino, vendar je bilo treba preživeti. Moral sem delati, občasno tudi v dveh izmenah. Zaradi bolezni sem pri 30. letih zakuril stanovanje in postal brezdomec. V tistem času so me pod streho vzeli prijatelji, odvisniki, ki so mi bili edini pripravljeni pomagati. Približno 18 let sem živel v stanovanjski skupini Šenta, vmes sem se vsaj petkrat ali šestkrat selil. Nazadnje sem s pomočjo Kraljev ulice najel sobo na Kodeljevem, od koder imam v lepem vremenu prelep razgled na Triglav in Kamniške Alpe. Po 20 letih krize se končno počutim kot ptiček na veji, obenem pa mogočen kot orel. Pol leta sem prodajal Kralje na Fužinah, kar je bila zame izjemna izkušnja. Zdaj sodelujem v nogometni ekipi, saj sem že od malih nog treniral ta šport in bil med drugim tudi kapetan mladincev. Kljub mnogim življenjskim preizkušnjam bi, če bi bilo treba, še enkrat šel čez vse to, saj menim, da so me dobljene izkušnje oplemenitile. Moje življenjsko vodilo je »delo in boj«, saj sem prepričan, da se človek ne bi smel nikoli predati.

ZARADI BOLEZNI SEM PRI 30. LETIH ZAKURIL STANOVANJE IN POSTAL BREZDOMEČ. V TISTEM ČASU SO ME POD STREHO VZELI PRIJATELJI, ODVISNIKI, KI SO MI BILI EDINI PRIPRAVLJENI POMAGATI.

03
KRALJI
ULICE

STARA NOVA ROBA

Posredovalnica rabljenih predmetov

STARA ROBA, NOVA RABA

»Enmu odveč, drugmu všeč.«

Edina Posredovalnica rabljenih predmetov z oglasnim prostorom v časopisu Kralji ulice.

Zakaj?

Ker smo jo ustanovili sami.

Privoščite si kaj »novega« ali pa nam podarite kaj starega. Vas in vaših stvari se veselimo vsak dan na Poljanski 14, v obratovalnem času: ponedeljek med 12h in 18h, ostale dni med 10h in 18h, sobota med 10h in 14h.

Spletna prodaja: www.robarama.si

Kontakt: stararoba.novaraba@kraljiulice.org

KAMNI NISO NIKOLI SAMI,
RAZMETANI NA OBREŽJU REKE,
OKROG NJIH SE VEDNO NEKAJ DOGAJA,
DRUŽABNO KAŽEJO SVOJ OBRAZ,
IZPOVEDUJOČ STOLETJA MOLKA,
ZAČARANEGA Z USEDLINAMI APNENCA,
V SLEDI VRAŠČENIH SANJ,
ZVENI NERESNIČNO, KOT BAJKA.
VSEGA NI MOŽNO RAZUMETI,
MOJ ČAS JE PREKRATEK,
NJIHOV MOLK JE IZ VEKA VEKOV.
VČASIH SE JIM VRANA,
JEZNA NA KANJO,
PODELA NA GLAVO,
NITI TAKRAT SE NE UJEZIJO,
DOBRHOTNO ČAKAJO NA DEŽ,
DA JIM UMIJE OBRAZ,
NALIČJA NIMAJO,
KAKOR KOLI JIH OBRNEŠ,
VIDIŠ DRUGO SLIKO
IN SLIŠIŠ NOVO ZGODBO.

ZDRAVKO KOKANOVIČ

Bleda škrlatnost

Pajek blagoslavlja steno.
Danes ima premalo lukenj,
ki bi dale prostor zrklu.
Pajčevinasto me boliš,
ko se pretvarjaš, da si ujet.

Izpuli si žametne brke!
Jaz grem spat.

Karmiss

PRAH

Ko dotakneš se me nežno,
misli ustavim za trenutek.
Rada zadržala bi minuto,
ko začutim, da si moj.

Vsak dan znova se prebujam
v jutru, ki ne obljublja ničesar.
Mar podira se vse,
mar ruši se - še to, kar je?

Ko poljubiš me v noči,
srce se ustavi za sekundo.
Hočem zadržati dih,
ki ga dihava kot eno.

Ves čas iščem tvojo senco,
v mraku, ki obarva zrak.
Mar izginja tisto nekaj,
tisto malo - kar imam?

Ti ne veš za moje sanje,
hrepenenje, žalost.
Mar veš, česa me je najbolj strah?
Da ne bi več verjela vanje.
Da spremenile so se v prah.

Barbara Kališnik

V septembrski reviji Kraljev na vprašanja o delovanju zaporov in obravnavi obsojencev odgovarjajo strokovni delavci oddelkov za vzgojo iz različnih zavodov za prestajanje kazni zapora (ZPKZ) širom Slovenije in oseba, zaposlena v Prevezgojnim domu Radeče.

Vprašanja so sestavili študenti, ki so se udeležili izobraževanja **Ključno o zaporih**. Na dvodnevem dogodku na temo delovanja zaporskega sistema in njegovih posledic so nastopili gosti iz teorije in prakse (med drugim osebe z izkušnjo prestajanja kazni zapora, strokovni delavci z oddelkov za vzgojo ZPKZ Dob pri Mirni in ZPKZ Ljubljana, predstavniki nevladnih organizacij ter profesorji kriminoloških ved z ljubljanske Pravne fakultete).

Zahvaljujemo se Generalnemu uradu Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (URSIKS), ki je sodeloval pri izvedbi intervjujev.

1. Kdo ste in kakšna je vaša vloga v zavodu za prestajanje kazni zapora?

- a) Svetovalec-pedagog v ZPKZ Dob. Kot pedagog opravljam različna pisarniška dela, hkrati pa razgovore z obsojenci in vse potrebno v zvezi z njihovim prestajanjem kazni.
- b) Pedagoginja v ZPMZKZ Celje. Moja vloga je administrativna, informativna in vzgojna. Slednja je najpomembnejša, vendar potisnjena v ozadje, saj je učinek težko merljiv. V ospredje vse bolj stopa administrativna vloga pedagoga, ker je najlažje merljiva, nima pa učinka, saj je namen prestajanja kazni zapora korekcija vedenja zaprtih oseb.
- c) Zaposlena sem kot pedagoginja v Prevezgojnim domu Radeče.

2. Če bi se v tem trenutku imeli možnost zaposliti kjer koli na svojem področju, bi se odločili za delo v zaporu?

- a) Ne vem, odvisno od situacije.
- b) Za delo v zaporu se ne bi odločila zavoljo administrativnih del, pač pa zavoljo dela z ljudmi.
- c) Če bi imela možnost zaposlitve na svojem delovnem področju, se za delo v prevzgojnim domu ne bi odločila.

3. Ali ima obsojenec pravico zgolj do prestajanja kazni (ali mora nujno delati, se izobraževati)?

- a) Obsojencem je v zavodu ponujena možnost zaposlitve oz. izobraževanja, od vsakega obsojenca pa je odvisno, kaj bo izbral in na kakšen način prestajal kazen.
- b) Če obsojenec želi slediti namenu prestajanja kazni ter korigirati svoje vedenje, naj bi spremenil svoj vrednostni sistem, katerega sestavni del je tudi odnos do dela in pridobivanja izobrazbe. Usmerjamo jih k temu v skladu z njihovimi možnostmi in potenciali, ki so ostali nerazviti oz. neizkoriščeni, je pa dejstvo, da je ob tem treba upoštevati možnosti zavoda.
- c) Da, ima pravico zgolj prestajati vzgojni ukrep, vendar mladostnike spodbujamo k uresničevanju njihovega osebnostnega načrta in doseganju individualnih ciljev, s čimer imajo možnost pridobivanja različnih ugodnosti (prosti izhodi, udeležba na zunajzavodskih dejavnostih, obiski zunaj zavoda ipd.).

4. Kako lahko prostovoljci nadomeščajo (strokovno) delo CSD?

- a) V zavod pridejo kot svetovalci preko CSD, vendar jih je v praksi premalo, mogoče se jih celo premalo poslužujemo, bi jih pa bilo vsekakor treba podučiti o delu z obsojenci.
- b) Prostovoljci lahko nadomeščajo strokovno delo CSD zgolj v

primerih, ko so postavljeni v vlogo spremljevalcev ali svetovalcev za lažjo integracijo zaprte osebe v življenje po prestani kazni. Prav tako so v pomoč tistim zaprtim osebam, ki nimajo svojcev ter razvite socialne mreže na prostosti.

c) Prostovoljci strokovnega dela CSD ne morejo nadomestiti, za to namreč ni nobene ustrezne zakonske podlage.

5. Kaj naredite v primeru, ko zapornik na noben način ne upošteva pravil zaporskega sistema?

- a) Obsojenci so sankcionirani z odvzemom prostega izhoda, podaljšane obiska, nočitev, tehničnih predmetov (računalnika, TV-sprejemnika, radijskega aparata, mp3-ja ipd.); omejijo se jim že podeljene ugodnosti zunaj zavoda, ob večjih kršitvah pa sledi namestitvev v strožji režim.
- b) Poiskati skušamo kompromisno rešitev, po kateri zgolj prestaja kazen zapora in zaradi tega ni deležen ugodnosti.
- c) V primeru neupoštevanja pravil je treba poskrbeti za red in disciplino v zavodu ter varnost ljudi, in sicer na več načinov. Poslužujemo se različnih ukrepov (vzgojnih in disciplinskih), po načelu postopnosti in glede na težo kršitve. Ostali strokovni delavci so še povedali: »Še vedno se poskušamo pogovoriti z njim, saj njegova neposlušnost bržkone izvira iz morebitnih travm, ki jih je doživel v mladosti. Sankcija pa se vselej izvrši, denimo namestitvev v posebej varovan oddelk oz. odvisno od teže kršitve.« »Premesti se ga lahko v strožjo obliko prestajanja kazni; najstrožja oblika prestajanja kazni zapora je namestitvev v skladu z zakonom v posebno varovan prostor (t. i. izolacijo), ki pa sme trajati največ 30 dni.«

6. Ali spremljate zapornike tudi po tem, ko so že zaključili prestajanje kazni? Jim kakšna ustanova nudi pomoč in podporo?

- a) Ne. Pomoč jim nudijo CSD-ji, društva za nenasilno komunikacijo ...
- b) Sama spremljam tiste obsojence, ki jih podpremo za pogojni oziroma predčasni odpust, in me zanima, ali je bila prognoza pravilno postavljena, torej, da je riziko, da bi ponavljali kazniva dejanja, manjši.
- c) Po prenehanju vzgojnega ukrepa nimamo možnosti spremljati mladostnikov, se pa nekateri sami javijo in poročajo, kako so si uredili življenje. Glede pomoči po odpustu iz zavoda je pristojen matični CSD, vendar o tem (praviloma) nimamo povratnih informacij.

7. Katere oblike alternativnih kazni se vam zdijo ustrezne in kaj bi bilo potrebno, da bi jih (v večji meri) izvajali?

- a) Delo v splošno korist; če ima obsojenec na prostosti delo in je torej zaposlen, bi se morali 12. člena ZIKS-1 posluževati v večji meri.
- b) Ustrezne alternativne kazni so vikend prestajanje kazni in odobritev družbeno koristnih del, ki bi jih lahko izrekli v večji meri.
- c) Prevzgojni dom je edini te vrste v Sloveniji in mladostniki, ki jim je bil ukrep izrečen, niso spremenili vedenja v milejših zavodskih obravnavah. Zato alternativa ni možna.

TJAŠA ŽURGA ŽABKAR

Tjaša je bila ena od prvih ilustratorok in ilustratorjev Kraljev ulice. Prvič sem našel objavljeno njeno ilustracijo v 7. številki Kraljev daljnega septembra 2006. Od takrat dalje boste težko našli kaj dosti številki Kraljev, v kateri ne bi bila objavljena vsaj kaka njena ilustracija. Tjašine ilustracije so torej ena od stalnic našega časopisa. Začelo pa se je po čistem naključju. Poleti 2006 sem pri nekem podjetju kupoval računalnik in se s prodajalcem zapletel v pogovor. Povedal mi je, da je njegovo dekle ilustratorka ter da bi po njegovem mnenju z veseljem sodelovala pri Kraljih. Ni dolgo trajalo, da smo se dogovorili, in začelo se je – zdaj že skoraj desetletno – sodelovanje.

Tjaša, ti si med vsemi, ki redno prispevajo h grafični vsebini Kraljev ulice, menda edina, ki si profesionalka, oziroma edina, ki dejansko za življenje zaslužiš z grafičnim oblikovanjem in ilustracijami. Nam lahko kaj poveš o svojem delu?

Nekje leta 2003 se je začela moja freelancerska ilustratorska pot, in sicer z večletnim sodelovanjem s spletnim portalom Mobitela. Takrat sem dnevno ilustrirala kratke erotične zgodbe, katerih avtor je bil Brane Kastelic. To je bilo še v času, ko so bili prenosni telefoni majhni in ločljivost njihovih ekranov nizka, kar je botrovalo končnemu likovnemu izrazu skorajda miniaturnih erotičnih ilustracij. Iz tovrstne teme »Erotična ilustracija: prepovedano veselje« sem leta 2005 tudi diplomirala na pedagoški fakulteti. Trenutno mi kruh prinašata tako ilustriranje kot tudi grafično oblikovanje. Sem pa vedno na lovu za projekti, ki niso suhoparno tehnični in dopuščajo več svobodnega umetniškega in kreativnega izražanja.

Bojan: Torej se zares preživljaš z ustvarjanjem. Kaj ti pri tem pomeni sodelovanje s Kralji ulice? In kako to sodelovanje poteka?

Urednica Mirjam mi preko maila pošlje članek, ki ga je treba ilustrirati. Ker se običajno kar mudi, imam na razpolago le par dni, da ilustracijo pripravim. Omejeni čas mi ne predstavlja velikega problema – le v primeru, da istočasno intenzivno delam še na kakšnem drugem projektu. Takrat dela za Kralje nastajajo v pavzah. Skratka, članek najprej preberem, potem mi začnejo padati ideje, kako bi čim bolj vizualizirala prebrano. Včasih v ilustracijo integriram tudi kako svojo misel, svoje mnenje ali idejo. Nasploh so moje ilustracije zelo pripovedne, sestavni elementi nosijo zgodbe – različne asociacije, ki vodijo gledalce po vizualni površini in se prepletajo z mentalno ravniyo vsakega, ki jih gleda. Če se le da, v ilustracijo rada vključim kakšno humorno noto ali pa satiričen element – še posebej, kadar se tema dotika družbenega sistema. S tem v tiste najbolj tragične zgodbe vnesem malo svetlobe. Sodelovanje s Kralji me veseli in mi pomeni sprostitev in igro. Med drugim imam tukaj tudi popolno svobodo likovnega izražanja, drugi naročniki imajo večinoma jasne zahteve, ki mi predstavljajo določene ustvarjalne okvirje, ki se jih je treba držati.

Tvoje delo je potem del neke rutine, namreč v tem smislu, da vsak mesec dobiš v ilustriranje kak članek in delo tudi vsak mesec v roku opraviš. Se mi zdi, da mora biti tako zanesljivo

in utečeno sodelovanje Mirjam zelo v podporo, saj je z nami, drugimi avtorji prispevkov, ki nismo profesionalni novinarji, ampak pišemo bolj iz svoje dobre volje ali naklonjenosti Kraljem, več težav, v tem smislu, da nas mora Mirjam kdaj pa kdaj »priganjati« in prositi, da kaj naredimo v roku. Poznam naravo uredniškega dela – da poteka vse na določene roke, ki jih ne moreš premakniti. Sama si prizadevam delo vedno opraviti v roku, raje prej kot kasneje. Nikoli »ne čakam na inspiracijo«, temveč začnem z delom in inspiracija pride. Tudi razumem kratke termine, ki jih imam pri Kraljih na voljo za ilustriranje – Kralji le niso zgleden primer kapitalističnega superhitrega produciranja ..., čeprav na to temo bi se dalo še kaj reči – običajno je v uredniškem poslu vedno tako, da »bi moralo biti vse narejeno že včeraj«.

So se tvoje ilustracije v tem skoraj desetletnem obdobju kaj spreminjale? Tudi v smislu tehnik, ki jih uporabljaš?

Moj stil se je tekom let zelo spreminjal in se zagotovo tudi še bo. Rada eksperimentiram, nadgrajujem, spreminjam ... Zanimivo je predvsem to, da obožujem žive, tople in pozitivne barve. Za Kralje pa pride v poštev le črno-bela koloristika. A to mi ne predstavlja nobene ovire, kvečjemu izziv. Trenutno moje ilustracije na prvi pogled najbolj spominjajo na lesorez ali linorez. Pred leti pa so bile bolj realistične, z večjim poudarkom na sami risbi. Trenutno me bolj zanimajo ploskve, rastri, vzorci, texture. Ilustracije za Kralje tako temeljijo na osnovnih likovnih elementih, kot so ploskev, črta in pika. Te jemljem iz fotografij iz svojega osebnega arhiva, jih poskeniram ter računalniško obdelam in jih na koncu uporabim v ilustraciji. No, bolje kot ilustracije bi bilo moje stvaritve poimenovati montaže, saj gre za kombiniranje različnih tehnik in elementov. Elementov, narisanih z roko, je le za vzorec ...

Nam lahko poveš še kaj o tem, kako si v življenju sploh prišla do zanimanja za likovno ustvarjanje, ki je potem postalo tvoj poklic?

No, če povem od začetka, lahko rečem, da mi je bila umetnost položena v zibko. S slikarstvom se je ukvarjala že moja stara mama, prav tako tudi moj oče. Sama sem se udejstvovala v ustvarjanju že, od kar pomnim. Likovni pouk je bil moj najljubši predmet v osnovni šoli. Zatorej ni bilo prav nič čudno, da sem se vpisala na srednjo šolo za oblikovanje in fotografijo in po zaključku le-te prišla na študij likovne vzgoje na pedagoški fakulteti in nato nadaljevala magistrski študij na akademiji za likovno umetnost in oblikovanje, smer oblikovanje vizualnih komunikacij. Doma se velikokrat nasmejimo anekdoti, kako je mami norela, ko sva bili že dve hčerki na srednji oblikovni in je tja želela še tretja najmlajša – češ, dovolj je umetnikov pri hiši, naj se raje odloči za perspektivnejši poklic.

Ti torej nisi za Kralje doslej nikoli narisala nič iz sebe, po svoji iniciativi, ker so bile slike vedno naročene »na temo« članka. Zdaj pa te bomo prosili, da narediš za to našo Likovno rubriko dve sliki povsem po svoji izbiri.

Ti mi bo v veselje!

Intervju pripravil Bojan Dekleva

INOVATIVNI PRISTOPI K PSIHOZAM IN SLIŠANJU GLASOV

Mednarodna mreža Intervoice je v Sarajevu v sodelovanju z domačo organizacijo Metanoia v dneh od 27. 6. do 30. 6. 2015 organizirala delavnice in izobraževanje na temo inovativnih pristopov k psihozam in slišanju glasov. Vodili sta jih v Londonu delujoči Rachel Waddingham in Slobodanka Popović, prva z lastno izkušnjo slišanja glasov, druga pa sistemska družinska terapevtka. Delavnice sta se udeležili dve osebi iz Slovenije, ki spodaj opisujeta svoje vtise.

VTISI Z DELAVNICE

Zaradi spleta okoliščin sem se delavnice udeležila samo drugi dan. Bilo nas je okrog 30 iz Beograda, Sarajeva, Reke, Ljubljane in morda še od kod. Tema delavnice je bila pomoč osebam, da najdejo smisel in se prilagodijo ter sodelujejo z zahtevnimi glasovi.

Raziskave potrjujejo, da je slišanje glasov pogostejši pojav, kot bi si mislili. In ni nujno problem sam po sebi. To postane šele, ko so glasovi preintenzivni, jih je preveč in so moteči za funkcioniranje v vsakdanjem življenju. Namenoma sem se izognila pridevniku NORMALNO, ker je veliko vprašanje, v kaj je zamejena normalnost funkcioniranja posameznika, družbe, rase in vseh skupin ljudi, ki postavljajo pravila in jih skušajo vsiliti drugim. Ker vedno škodimo najprej sebi, tudi če kdo misli, da je nad drugimi, je boljši, elita, je upravičen, dela v dobro drugim, ima oblast ...

Univerzum je pravičen. Življenje na Zemlji pa je vsakršno. Gledano s perspektive enega življenja tudi kruto in nepravilno. Gledano z zornega kota sosledja življenj (v kar verjamejo narodi na Vzhodu) je slika čisto drugačna. In vsakdo je osebno odgovoren za svoja dejanja, če se tega zaveda ali ne. Na koncu dobesedno vsakdo živi najprej sam s sabo (in s svojimi glasovi v glavi).

Delavnico je vodila Rachel Waddingham iz Anglije, še vedno slišalka glasov, pogumna ženska, ki je odgovornost za kvaliteto svojega življenja vzela v svoje roke. Nesebično deli svoje izkušnje in znanje, čeprav ji ni vedno lahko potovati, predavati, pozorno voditi vaje. Sama sem opazila, kako je proti koncu dneva postajala utrujena in je prosila, da je ne sprašujeta dva istočasno, ker se potem zmede. Predstavljajte si: glasovi v glavi, trije prevajalci, ki istočasno govorijo svojim skupinam, da nismo izgubljali časa, in še dve istočasni vprašanji ... too much celo za genija.

Najprej smo se pogovarjali o različnih prepričanjih. Ima človek pravico do svojih (pa če so še tako čudna) prepričanj? Ima. Ampak le do trenutka, ko s svojimi besedami, energijami, dejanji ne škodi sebi ali drugemu. Sledila je vaja, v kateri smo se odločali, kaj je sprejemljivo. In nismo prišli do skupnega imenovalca, ker ga enostavno ni! Nadaljevali smo z možnimi načini prilagajanja motečim glasovom in čustvom ter obremenjujočim prepričanjem. Najprej je zagotovo potrebno, da jih opazimo in si jih priznamo. Ne iščemo krivde v drugih ljudeh, okoliščinah in ne krivimo niti sebe. Eno: zdaj je tako. Če hočem, to lahko spremenim. Ne moj sosed, zdravnik, dobronamerni svetovalci. JAZ. Morda je minilo veliko časa, kar nisem v stiku s SABO. Morda nisem tega niti opazil. Morda so moji glasovi moji prijatelji, ki mi hočejo sporočiti pomembne stvari, tudi če so strašljivi ali neprijetni. Spominjam se kitajske pripovedi o mladi ženski, ki je noč za nočjo sanjala, da jo preganja velikanski zmaj. Kakor koli hitro je bežala, ji je bil za petami. Zbujala se je prestrašena in prepotena. Neke noči, ko ni imela več moči za beg, se je ustavila in obrnila k strašnemu zmagaju: »Pa kaj hočeš od mene?« On ji milo, kot mucek, reče: »Ne vem, ti si me ustvarila.« V tem kontekstu nam je Rachel pokazala vajo, v kateri smo poosebili svoj slab občutek, lastnost, ki je ne uspemo spremeniti, čustvo, ki nas muči.

Prva oseba je bila izpraševalec, druga dotični občutek, lastnost ali

Evil Art

čustvo. Lastnik tega (občutka, lastnosti ali čustva) je bil tihi opazovalec. Čarovnija vaje je v znanstveno dokazanem dejstvu, da energija ne podlega času in prostoru in je neuničljiva. Lahko pa jo transformiramo. Če so vsi trije prisotni, sproščeni in pozorni, bodo izpraševalcu vprašanja prihajala kar od nekoč, igralcu »lastnosti« prav tako odgovori, ki jih niti sam ne razume, toda razumel jih bo lastnik, dobil bo vpogled vase, v spoznanja in morda rešitve.

Po istem principu lahko glasove najprej sprejememo, jih preštejemo, damo vsakemu svoje mesto. Lahko tudi ime, se z njimi pogovorimo in dogovarjamo, vzpostavljamo odnos. Na podporni skupini lahko delamo to vajo in poosebimo glas, ki si ga lastnik izbere, in mu tako pomagamo priti do uvidov in spoznanj.

Rachel nam je s Slobodanko še pokazala, kako se vodi varen pogovor z osebo, v katerem ni ocenjevanja, pametnejšega, »jaz vem«; so pa prisotni srce, empatija, ponižnost (o kateri vemo zahodnjaki presneto malo ali v izkrivljenih pomenih; op. to je moje mnenje). Priznam: za to bo treba še na marsikatero delavnico. Poslovili smo se z objemi hvaležnosti in željo, da se naslednje leto spet srečamo.

M. M.

POROČILO O DELAVNICAH

Delavnice sta vodili Rachel Waddingham in Slobodanka Popović. Obe sta dejavni v mreži Intervoice, ki pristopa k fenomenu slišanja glasov na način, ki uradni psihiatriji ni domač. Z nekaterimi smo se udeleženci delavnic seznanili prvi dan in videli, da imajo vsi podobno začetno točko in željo: glasove razumejo kot realne in povedne za posameznika, ki jih sliši, hkrati pa z njimi želijo vzpostaviti stik in končno nadzor, ki naj bi imel predvsem preventivno funkcijo, da

slišalca njegovi glasovi sploh ne preplavijo in ne povzročijo duševne stiske.

Rachel je pripovedovala svojo zgodbo najprej skozi perspektivo psihiatrije in kako je slednja obravnavala glasove. Ugotovili smo, da glasovi v vseh 26 hospitalizacijah niso imeli pomembnega mesta v obravnavi, ravno obratno pa so imeli za Rachel izjemen pomen, saj se je z njimi morala boriti na vsakdanji ravni. Rachel se je nato srečala z inovativnimi pristopi k fenomenu slišanja glasov, s katerimi si je počasi, a uspešno pomagala pri dobivanju nadzora nad lastnimi glasovi. Zdaj, veliko let po začetku »dela na glasovih«, jih je zmožna prešteti, jim določiti spol, karakter, se po potrebi z njimi tudi pogovoriti ... Danes lahko z njimi živi in rada poudari, da živeti z glasovi pomeni najprej vzpostaviti odnos z njimi. Na njeni poti pa so ji pomagali intervjuji z ljudmi, ki so jo poslušali in ji pomagali osmisliti njene izkušnje. Udeleževala se je tudi skupin za ljudi z glasovi, kjer so delili izkušnje svojega razumevanja glasov in svoje strategije spoprijemanja/življenja z njimi. Poudarila je, da so ji predvsem skupine odločno pomagale, saj je videla, da ni edina, ki sliši glasove, hkrati pa je lahko izvedela mnogo zanimivih načinov, ki jih uporabljajo drugi ljudje, da si pomagajo pri življenju z glasovi. Ali kot je poudarila: »Na skupinah sem začela verjeti, da imam poleg diagnoze tudi zgodbo.« Ko pa imaš enkrat zgodbo, pa si ti tisti, ki jo govori, postavlja pomene svojim izkušnjam, s tem pa dobivaš aktivno vlogo pri reševanju svojih stisk.

Po koncu delavnic lahko strnem, da je bilo največje spoznanje in navdušenje nad delavnicami in predstavljenim pristopom predvsem slednje: pristop »slišanja glasov« je lahko po načinu svojega delovanja zgled za širšo družbo, saj skuša posamezniku v duševni stiski zaradi izkušnje slišanja glasov pomagati predvsem s tem, da mu daje moč in skupaj z njim išče večšine, da se z glasovi spopada sam. Namesto da obljublja čudežno tabletko, univerzalno pomoč, poudarja posameznikovo avtonomijo pri lajšanju svojih tegob in mu, ko mu pomaga pri spoprijemanju z glasovi, predvsem prisluhne in izkušnjo glasov, čeprav morda nenavadno, pripozna kot resnično za slišalca. Prav avtonomija, ki jo ima slišalec – tudi v procesu pomoči –, je po mojem mnenju ključna stvar za ustvarjanje nove, bolj funkcionalne družbe.

Zadnji dan srečanja sta potekali promocija in otvoritev skupne domače strani balkanske mreže slišanja glasov, v kateri sodeluje tudi Slovenija: www.nasglas.org/.

Z mesecem septembrom bomo tudi v Ljubljani začeli s skupinami za ljudi z izkušnjo slišanja glasov in se tako aktivno priključili mreži Intervoice. Začela naj bi se jeseni in njeno članstvo nikakor še ni določeno ali zaprto. Zato vsem, ki bi vas zanimala vključitev v tako skupino, predlagamo, da nam pišete na slisanjeglasov@gmail.com ali na poštni naslov Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana. Lahko vam pošljemo več informacij, odgovorimo na kako vaše vprašanje ali pa vas obvestimo o začetku dela te skupine, če boste izrazili tako željo.

Juš Škraban

SEM MATIC

Naj podelim svojo izkušnjo slišanja z vami, dragi bralci in bralke. Začelo se je leta 2008, ko sem dobil prvo epizodo glasov, medtem ko sem bil zunaj s prijatelji. Počutil sem se neprijetno, bilo me je strah in nisem vedel, kaj se dogaja. Čez nekaj časa se je to nadaljevalo. Glasovi so mi sporočali, naj se pazim teroristov in podobno. Ker s tem nisem mogel živeti, sem poiskal pomoč. Tako je življenje teklo dalje. Preko strokovnjakov sem spoznal tudi nevladno organizacijo, ki mi je pomagala, da sem se ponovno postavil na noge. Dobil sem streho nad glavo in kar je še pomembnejše, nove prijatelje in prijateljice. Glasovi so bili še vedno z mano, a tokrat so bili prijetni in prijazni do mene. Ponovno sem začel s šolo in korak za korakom mi uspeva delati izpite, obiskovati predavanja, kuhati kosila zase in družino, se družiti s prostovoljkami in deliti svojo zgodbo tistim, ki jih zanima. A še vedno so trenutki, ko mi ni prijetno, ko začutim težo svojega doživljanja preko glasov. Takrat poiščem pomoč. Vesel sem, da so moji glasovi oboje – prijetni in neprijetni. Tako kot življenje vsakega izmed nas. Dragi bralci in bralke! V življenju je pomembno biti pozitiven, se družiti s pozitivnimi ljudmi in delati pozitivna dela. To pa je mogoče samo, če drug drugemu zaupamo in se ne obsojamo.

09
KRALJI
ULICE

TATU ZGODBA

Tatu predstavlja hindujskega boga Ganeša, ki je najbolj priljubljen bog v zahodni Indiji. Narediti sem si ga dal v Goi pred približno petimi leti, motiv pa sem izbral po priporočilu izdelovalca tatujev. Po njegovem mnenju je to najboljši bog, ker naj bi bil pravičen in moder, poleg tega pa ljudi sili v premagovanje ovir in jim odpira nove poti v življenju. Pred kratkim mi ga je obnovil prijatelj ter nanj dodal še nekaj zvezdic, ki sem si jih želel že prej. Zdaj ga z velikim veseljem pokažem.

Nasploh imam občutek, da te tatui zasvojijo. Namreč, ko si daš narediti enega, bi takoj še drugega in tako naprej.

Marko B.

foto: MG

ZGODBA O ..., 25. DEL

Msgr. Tito Solari, škof iz Santa Cruza, povabi don Pierina, da bi realiziral projekt Skupnosti Srečanje v Boliviji. Nastanejo štirje veliki centri: trije za fante v San Carlosu in en ženski v bližini Santa Cruza; poleg tega odprejo še bolnico za infekcijske bolezni. Kar ni šlo skozi v Kolumbiji, se je torej uresničilo v Boliviji. Lepo urejeni centri z zadovoljnimi uporabniki. Južna Amerika se je odprla. Poleg teh centrov je don Pierino pomagal pri realizaciji izgradnje naselja za tiste, ki so program končali, pa niso imeli iti kam, razen nazaj na cesto. Torej, če nekdo konča program in se vrne na pločnik, kaj je s tem dosegel? Njegov blodnjavi vrtljak se začne ponovno vrteti. Spet se bo znašel v mraku tunela. To je bil velik nauk za Evropo, ki pa je ostala gluha in slepa – in je bolj ali manj še vedno, ravno zato je toliko povratnikov.

Tjaša Žurga Žabkar

»Normalni« ljudje pravijo, da kdo so oni, da bi pomagali tistim, ki so zgrešili pot. Za to naj bi bili sami krivi in naj si tudi sami pomagajo. Bolivija je kot ena

revnejših držav pokazala pamet in pogum, da reši, kar se rešiti da.

Taubi

NOVI PROSTOR, PRAGA

Pot me je po spontani odločitvi pripeljala v mesto Praga, kjer sem si v prvih dneh ogledal projekt, ki nekoliko spominja na ljubljansko organizacijo Kralji ulice. Tamkajšnji cestni časopis se imenuje Novi prostor. Zaposlenim sem poklonil dva avtorska izvoda Kraljev ulice ter malo poklepetal s socialnimi delavci, malo pa tudi s tistimi, ki so prihajali po časopis. Dnevni center je odprt za obiskovalce, a ko sem vstopil, je bil prvi šok ta, da imajo kavo na žetone. Te sicer dobiš za pultom v zameno za minimalno količino čeških kron. Drugi šok pa je bila informacija, da časopis ustvarjajo profesionalni novinarji in še bolj profesionalni fotografi. To počnejo v prostorih, ločenih od dnevnega centra. Človek z ulice, ki je stopil v dnevni center, je kmalu povedal, da zelo malo tistih, ki so silom razmer pristali na ulici, v mestu prodaja časopis Novi prostor. Računalniki v dnevnem centru so postavljeni v višini oči in brez sedal, tako da jih lahko uporabljáš le v stoje, kar je menda najboljše za zdravo držo. Vendar pa je njihov internet tako počasen, da si težko predstavljam, da bi si lahko kateri od uporabnikov dejansko poiskal službo, sobo oziroma nekaj, kar bi ga pripeljalo v boljšo življenjsko situacijo. Časopis je sicer v barvah in na prvi vtis deluje kot zelo resen časopis. V Pragi sem se zadržal teden dni in v tem času opazil samo eno osebo, ki je prodajala časopis Novi prostor.

Žigažaga

foto: Žigažaga

SLEP KOT KRT

Še je živ spomin na srednješolske dni, ko sem se kot oproda učil smrtonosnega križarskega poklica. Le malokaj me je ustavilo. Že kot otrok sem vedno brez pomisleka plezal na najvišja drevesa in uganjal različne vragolije. Strahu nisem poznal, radovednost je bila vedno močnejša od morebitnih posledic mojih nepremišljenih dejanj. Do srednje šole nisem nikoli prižgal cigarete, niti spil kapljice alkohola. V prvem letniku pa se je s prvim džointom moje življenje začelo postavljati na glavo. Kot vsak najstnik sem tudi jaz mislil, da mi je vse jasno, predvsem pa sem mislil, da sem kul, ker se družim z ekscentriki. Ker so nekateri sošolci že kadili, me je zamikalo, da bi jih poskusil tudi sam, saj so z njimi v rokah delovali tako zrelo, predvsem kul, medtem ko so puhali dim in ga oblikovali v krogce. Nekega dne je nekdo na plan privlekel meni še neznano posušeno zeleno rastlino. Izvedel sem, da je to marihuana. Ko sem jo prvič poskusil, me je prehod, v meni tedaj še neznane dimenzije, povsem prevzel. Lahka zamaknjenost in nekontroliran smeh, ki sta bila posledica zadetosti, sta bila tako opojna, da smo začeli kaditi tudi sem ter tja med kakšnim odmorom v šoli. Tako smo si nekega dne dve uri pred koncem šolskega pouka v popoldanskem turnusu zvili močan zvitek. V razredu smo najprej pokali šale in verjamem, da smo učitelju krepko kravžljali živce, ko nas je moral krotiti. Kmalu pa so se sošolci zaradi moje neizkušenosti spravili name. Vsi v en glas so začeli trditi, da sem zelen, da slabo izgledam ... Vedel sem, da me le provocirajo, saj sem se sam počutil odlično, zato sem se kislo nasmihal. Vendar pa so mi vseeno dali misliti, potihem sem se spraševal, če sem povsem pri sebi, se samoopazoval in se obenem otepal podzavestno vcepljenih simptomov. Vsakdo, ki je šel kdaj nakajen na mestni avtobus in si mislil, da so vsi pogledi ocenjujoče uperjeni vanj, ve, kako hitro se te zakajenega lahko polasti mini paranoja. Med tem dogajanjem so moja usta postala bolj suha kot puščava v Dolini smrti. Komajda sem jih zlepljena uspel oblikovati v besede in učitelja vprašal, če mi dovoli oditi na toaleta. Le nerad

mi je dovolil. Vstal sem in v momentu, ko sem za seboj zaprl duri učilnice, me je zagnila popolna tema. Ni se mi vrtelo, niti mi ni bilo slabo. Bil sem »povsem« prisoben, le videl nisem nič, zato sem se zadet pošteno prestrašil ter se spraševal, če nisem morda oslepel. Nazaj v razred si nisem upal. Pomislil sem, kaj mi je storiti, in odločil sem se, da pojdem spit malce vode. Čeprav nisem videl prav ničesar, sem vedel, da zlahka pridem do stranišča, če se le držim desne strani hodnika. Tipajoč po steni sem se počasi in previdno premikal v pravo smer. V naslednjem hipu pa se je zgodilo nekaj najbolj neverjetnega. Ker sem se premikal tesno ob steni, me učiteljica, ki je ravno prispela na vrh stopnic, ni videla, jaz pa nje še manj. Glede na to, da so bili hodniki povsem prazni, je bilo to, da sta se najina koraka ravno v tistem momentu srečala, skoraj nemogoče. Trčila sva tako močno, da me je odneslo vznak in sem z glavo udaril ob pod, poleg vsega pa padel še v nezavest. Naslednje, česar se spomnim, so bili megleni obrazi sošolk in sošolcev ter obeh učiteljev, ki so se spraševali, kaj mi je. »Je pil?« sem slišal učiteljico. »Ne, ne vonjam alkohola,« je bilo vse, kar sem uspel ujeti, preden so se glasovi med seboj pomešali in odmevajoče izzveneli. Ko sem naslednjič prišel k zavesti, še vedno nisem nič videl. Ker s sluhom nisem imel težav, sem prosil za malo vode. Prijatelj mi je pomagal vstati na noge, me podprl in me pospremil do WC-ja. Nekakšno čudo se je zgodilo takoj, ko se je prva kaplja vode dotaknila mojega obraza. V tistem hipu sem bil spet pri sebi, kot bi tlesknil s prsti, sem spregledal. Učitelja sem pomiril, da je z menoj vse v redu, ter se opravičil učiteljici, ker med hojo nisem gledal predse. Najbrž je učitelja zaradi mojega udarca v glavo precej skrbelo, saj me je poslal naravnost domov. Seveda pa me ni pustil iti samega. Za vsak slučaj je naročil mojemu najboljšemu prijatelju, naj me pospremi. Dogodek me ni dovolj prestrašil, da bi me odvrnil od kajenja. Ne vem, včasih si želim, da bi poznal več strahu. In potem je bilo ...

Tjaša Žurga Žabkar

V VINU JE RESNICA, MAR JE V ŠNOPSU LAŽ?

GREGOR B. HANN

NEK AJ

cestnih

MILKY WAY, 6. DEL

Uletiva v Vrsar in že prvo noč sem jo odpeljal v diskača, še prej pa ubodu liter vodke in hopla, zapletla sva se. Nato se je odločila, da bo raje z mano. Gorc je bil kr malo nadržan, ampak glede na to, da sva bila takrat nekako Jagger-Keith naveza, sva se tudi z eno RTV-maskerko šla ménage-à-trois, da ne govorim, kaj sva izvedla v Kalabriji, kamor smo šli z absolventkami iz Murske Sobote za en teden. To pa je bil razvrat! Takrat sem bil sicer še tonski tehnik. V glavnem, nekaj časa sva z Urško šmerala, dokler si ni izbrala nove žrtve iz benda, našega pihalca Gapeta. Easy come, easy go ... fast forward do Katje. Oba sva bila navlečena tako substitucije kot hore. Nato je sledilo obdobje, ko sem dodal na svojo konzumacijsko listo speedball, rjavo-bela kombinacija je nekako bolj odgovarjala njej, sam pa sem večinoma vedno kozlal in mi feeling res ni bil OK, vsaj dokler ni koke začel popušcat. Prej sem bil res full anti belc. Pol je šlo pa sam še navzdol. Tudi fantje v bendu so tu pa tam potegnili kako črtico proti tremi, jaz pa sem se boril že s hudo odvisnostjo. Ona je začela krast, jaz pa lagat mami za denar. Potem sem začel še s tableti dormicum. Cenejše so ble in mene so tolik zveknle, da po par ur nism vedu, kaj sploh počnem. Fernk na oči. Vmes sem naredu dve pizdariji. Iz Rimske sva se preselila v Trnovo. Tam sem nek večer na Petrolovi pumpi odščipnil ključavnico na zunanjem hladilniku in si vzel 2 six packa piva, šel čez cesto, razbil šipo na trafiki in si postregel z eno škatlo čikov. Mislim sem, da bom prosal, tko je vsaj kazalo, dokler nisem šel nekega jutra iz Metelkove, bil je petek, ker sem imel s sabo flaške metadona. Nabavil sem si

dormič, ga zategnu u surlo in šel ob Ljublanici proti domu. Katja je še spala. Nato sem hotu ukrast jakno v trgovini, da bi nekako pokazu Katji, d lohk tut jz kej spizdim. Ona je bila v tem že pravi mojster. Vendar so me, glede na to, da sem bil zveknjen, dobili in poklicali policijo. Tam so mi pokazali še kamere s Petrola, v trafiki so našli moj DNK, prodajalka v trgovini Anapurna je pa rekla, da sem ji grozil z injekcijsko iglo. Vsa sreča, da sem imel pri sebi zaprto vrečko 10 inzulin, kar je sodnica upoštevala, ampak mi je za vse pizdarije izrekla 11 mesecev zapora. Povšetova. Odpeljali so me v čuzo.

M. P.

OD KJE NAJ JEM LJEM ENERGIJO, VOLJO IN ELAN?

Cilj imam. To je pošteno živeti in razveseljevati sebe in okolico. Ta cilj je vojna. Voljo in elan pa mi da vsaka dobljena bitka. Že včeraj je bila uspešna bitka. Prodal sem nekaj tobaka. Tudi danes sem dobil dve bitki. Pomagal sem Ireni in Juretu. Jutri pa upam na nove zmage.

Kavica

PRIJATELJSTVO

Vsi ljudje na svetu imajo prijatelje. Seveda, s kom bi se potem družili, pili kavnice, opravljali, hodili na žurke itd. Vsi vemo, kaj prijateljstvo pomeni. Da se lahko na nekoga zanesesh, ko si v težavah, da se lahko izpoveš in veš, da te drug ne bo izneveril, ampak ti bo stal ob strani, da ti bo pomagal, kolikor ti bo pač lahko, da te razume in ti svetuje. Brez prijateljev bi bilo življenje težje, veliko težje, in predvsem pusto, saj si potem edini prijatelj sebi ti sam, kar je včasih dobro, včasih pa se slabo konča! Prijateljev imamo veliko, včasih še preveč, vsaj mislimo tako. V krogih, v katerih sem bil zadnje čase, je bilo frendov celo preveč, še posebej, če sem bil pri denarju. Takrat jih je bilo največ. Takrat so vsi tvoji frendi, samo da imajo kakšno korist. Ampak tega takrat ne opaziš, saj so v igri droga, alkohol in tablete ... Ko si brez denarja, se zamisliš, kje so potem frendi. Takrat, ko si v depri, ko rabiš pomoč. Ni jih! Kot sem rekel na začetku, so prijatelji tisti, ki ti bodo stali

ob strani ne glede na denar ali drugo korist. Toda človek včasih potrebuje veliko časa, da to dojam. Sam sem se velikokrat opek. Dostikrat sem se zanašal na ljudi, ki so se mi zdeli »frendi«. Tudi sam sem rad pomagal tistim, ki sem jih imel za prijatelje. Tak pač sem, vsaj bil sem. Zgodilo se mi je, da so mi v Benetkah ukradli vso prtljago in sem ostal brez vsega. Na pomoč sem poklical prijatelja, s katerim se poznavam vse življenje, da mi po Western Union pošlje 70 € za prevoz domov. Njegov odgovor je bil, da je doma s punco in nima časa za to. Mislim, da razumete, o čem govorim. Na koncu mi je pomagal človek, ki sem ga komaj poznal. Še danes sva dobra prijatelja, tistih 70 € pa sploh ni hotel nazaj. Hočem samo povedati, da vsi okoli tebe niso prijatelji, pač pa tisti, ki te razumejo in si vzamejo čas za pogovor ali pomoč. Za kar koli rabiš. Nikoli ne bom pozabil besed pokojnega očeta: »Sinko, prava prijatelj sta oče in mama.« To je res, le da sem prepozno dojel. Prijatelje izbiramo sami, le dobro je treba premisliti, kateri so pravi. Ostali so le znanci.

Marči

DOLŽNOSTI

Zelo sem zamorjen. Pozabljam, kaj sem se zmenil, kaj je moja dolžnost do soljudi in Boga. Nimam energije, da bi se boril za pozitivne, čeprav majhne stvari. Kaj je moja dolžnost? Mislim, da moram živeti na pošten, čeprav skromen način. Da razveseljujem sebe in svoje najbližje. Mogoče me ima še kdo rad. Pričakujem lahko napad z vseh strani. Kdo mi bo stal ob strani? Marsikdo, če bo imel korist od mene. Verjamem pa, da mi bo pomagal Bog, ki je oče vsem ljudem, majhnim in velikim. Vem, da sem mikro delec na tem svetu, rad pa bi bil koristen član poštenih ljudi. Ne vem, kdo sem, kaj sem, kako naj živim. Sam, z božjo pomočjo, se bom pomiril na svoj način. Čeprav sem jugonostalgik, ne bom več govoril ne o Srbih, ne o Hrvatih, ne o Jugoslaviji. Samo še o nebesih in pekl. Gleadam in poslušam o težavah pijancev, narkomanov, brezdomcev, norcev. Ne spadam nikamor (no, ja, včasih sem mal čuden). Nimam se kaj delat finega, zajebal sem vse, kar se je dalo. In ostal sam.

Kavica

BOLEČINA

Ko zbolita telo in duša
in sam si, sam,
kdo tožbe tvoje
naj posluša?

Ce sam ne veš,
ne kod ne kam,
utrujene so tvoje misli,
od bolečine strt,
pregnan,
zato ne veš,
ne kod ne kam.

Morda te angel
tvoj posluša,
prepriča naj te
tvoja duša.

Zorka Klemen

ANEKDOTE IZ PRODAJE

NIMAŠ ZA BUREK

Vsi poznamo foro »nimaš za burek...«
Ravno prodajam pred Hoferjem, ko
pristopi gospa in mi da 2 €, rekoč, da bom
imel za burek. No, burek sem seveda kupil
in pojedel, zdaj pa čakam, kaj se bo
zgodilo. Fora je očitna.

Robert M.

HILAPEC JERNEJ IN NJEGOVA PRAVICA

Tokrat sem se namenila prodajati Kralje
pred Maximarketom, od trgovine pa sem
bila oddaljena kakšnih 20 metrov. Stala
sem pod drevesom, kjer je v teh vročih
dneh moč najti nekaj blagodejne sence.
Pri prodaji sem bila vljudna, spoštljiva in
prijazna in nikogar nisem motila, kaj šele
nadlegovala. Naenkrat pa se je prikazal
varnostnik in me nagnal z besedami, da
tam ne smem prodajati, saj gre za njihovo
privatno zemljišče. Zamislila sem se
predvsem nad sledečim: če se dve osebi
dobita pred Maximarketom na kavi in pri
tem sklepata težak posel, to ni sporno,
oziroma je popolnoma sprejemljivo, če

pa jaz prodajam Kralje ulice malo nižje, pa
ni dovoljeno. Nisem na drogi, ne pijem
alkohola, se kave ne. Še zdaj se pobiram
po težki prometni nesreči in zaradi
tremorja leve roke me je že marsikdo
označil za narkomana. Hvala lepa za
takšno dobroto. Varnostnik je torej od
mene zahteval, naj se obrnem na upravo
trgovine in pridobim potrdilo, da mi
izrecno dovoljujejo prodajo na tej lokaciji.
Nad takim odnosom sem bila zelo
razočarana, saj se mi zdi krivičen. Vsak po
svoje se pač trudimo preživeti. Sklenila
se, da bom odšla na upravo poiskat svojo
pravico.

Iva Tisa

HVALA

Med prodajo pred Hoferjem sem ravno
razmišljala, da se rabim ufurat v to, da
mi bo prodaja šla od rok, ko prinese
mimo nekega gospoda. Pozdravim ga,
on pa mi brez besed izroči pet evrov in
nadaljuje svojo pot. Časopisa ni vzel,
bila pa sem zadovoljna, saj je zame pet
evrov pravo bogastvo.

Tanč

REVEŽI

Ko sem prodajal Kralje, je mimo
prineslo znanca. »Polde, kako gre?« me
je pobaral. »Ah, samo jaz pa sirote smo
ostali v Ljubljani,« sem potarhal.
Resnica je že taka, da so vsi, ki imajo
kaj pod palcem, zdaj na morju.
Možakar je odprl denarnico in mi, da
ne bom taka sirota, nemudoma doniral
5 €.

Polde

PRIBOLJŠKI

Med prodajo revij sem spoznal že
ogromno ljudi. Kljub temu da sem bil
primoran zamenjati prvotno lokacijo,
sem se nekako navadil na novo, pa tudi
stranke se kmalu navadijo na novega
prodajalca. Tako sem imel srečo spoznati
dve deklici, ki sta se navdušili nad
mojim pasjim prijateljem Lexom. Ta mi
pogosto pomaga pri prodaji oziroma mi
dela družbo. Ne rečemo zaman, da je pes
človekov najboljši prijatelj. V dobrem in
slabem – vremenu. Deklici sta se ustavili
pri meni, saj sta želeli malce bolj

spoznati za igro vedno razpoloženega
Lexa. Ta preprosto obožuje otroke in
otroško razigranost, deklici pa nista
bili starejši od 10 let. Nekaj časa sta
se igrali s kosmatinčkom, potem pa
odhiteli z mamico po opravkih. Ni
minilo več kot 10 ali 15 minut, ko sta
še vrnili. Prinesli sta mi vsaka svojo
vrečko briketov in priboljškov za
Lexa. Veselje je bilo obojestransko.
Sedaj se vidavamo vsaj nekajkrat
tedensko in vedno se ustavita,
pozdravita, se malce poigrata in
vsakič vprašata za Lexa. Ker tu in tam
ponagaja vreme, drugič pa okoliščine,
ga nimam vedno s sabo. Se pa
trudim, da ostanemo v stiku.

Ero

SLADOLED

To leto nam je brez izjeme vroče
in vsak se hladi po svoje. Nekateri
gredo na morje, drugi v hribe, spet
tretji na ježera, so pa tudi taki, ki si
teh stvari ne morejo privoščiti, in
prav take vidvam na tržnici Koseze,
ko si s plastenko vode hladijo vroče
poletne dni. Tako sem bil pri prodaji
časopisa priča nevsakdanjemu
prizoru. Mimo sta prišla oče in
hčerka in punčka si je zaželela
sladoled. Seveda ji je oče kupil
kepico in niti dobro ga ni poskusila,
ko je vprašala očeta, če lahko
vrže sladoled v koš. Oče ji je brez
premisleka prikimal. Presenečen in
zgrožen obenem sem bil predvsem
zato, ker se zavedam, da je dosti
otrok, ki si kepice sladoleda niti ne
morejo privoščiti. Očitno pa imajo
nekateri še vedno vsega preveč.

Gorazdinjo

KRALJ ULICE

S kartico prodajalca in časopisom v
roki sem vstopil v bife, da bi prodal
kak izvod časopisa, rekoč: »Evo,
Kralj ulice prodaja Kralje.« Pa se je
oglasil eden izmed gostov: »Saj bi ti
dal 10 €, če bi bil revež ulice. Ker si
pa Kralj, nič ne dobiš.« Ker je bil
odgovor res duhovit, mu nisem
mogel zažeriti.

Tone P.

Dogodki:

»VROČINA« V STOŽICAH, PRIPRAVLJALNA KOŠARKARSKA TEKMA SLOVENIJA : AVSTRALIJA, 4. 8. 2015

014
KRALJI
ULICE

Na vroč avgustovski večer smo se Kralji, da prekinemo poletno pusto športno dogajanje, v areno Stožice odpravili spodbujati slovensko moško košarkarsko reprezentanco. Tokrat se je naša izbrana vrsta zoperstavila Avstralcem, vendar na žalost vseh slovenskih navijačev doživela prvi poraz v pripravljalnem obdobju. »Kenguruji« so bili boljši z rezultatom 66 : 51. Tekma sama po sebi ni bila ravno gledljiva, saj je bilo očitno, da ekipi še nista uigrani, prav tako Slovencem ni steklo metanje na koš, o čemer priča podatek, da so izza črte 6,75m metali

le 1 : 17! Dogajanje ob parketu je omogočilo, da so navijači lahko uživali tudi glasbeno, za kar so že na začetku poskrbeli člani skupine Big Foot Mama. Ti so izvedli novo himno slovenske reprezentance z naslovom Nove zmage. Kot vedno do sedaj je bila v središču pozornosti maskota Eurobasketa 2013 – Lipko, ki je zabaval predvsem najmlajše. Ob tej priložnosti se kajpada zahvaljujemo KZS za donirane karte.

S. P.

NOGOMETNA TEKMA ZA REŠETKAMI

Po zanimivi jesenski nogometni tekmi med našo ekipo Kraljev ulice in zaporniki, ki smo jo izgubili z rezultatom 4 : 1, smo se odločili organizirati »revanšo«. V sodelovanju s socialnim delavcem, zaposlenim v ZPKZ Ljubljana, smo športni dogodek organizirali 10. junija. Če bodo tovrstne tekme postale tradicija, upamo, da rezultat 4 : 1 v korist zapornikov ne bo tradicionalen, kajti tekmo smo ponovno izgubili z istim rezultatom. Lahko se tolažimo, da nam je manjkalo nekaj dobrih igralcev, ki niso mogli igrati. Morda so se ustrašili, da jih ne bi ob morebitni slabi igri zadržali kar za rešetkami, kot so se pošalili ostali igralci. Vseeno pa moramo priznati, da so fantje, ki prestajajo kazen v ljubljanskem zaporu, zares dobro nogometno podkovani in kondicijsko pripravljeni. Upamo, da tovrstni športni dogodek postane stalnica. Do naslednjic

foto: osebni arhiv

moramo očitno še malce trenirati.

Goran

OBISK ŽIVALSKEGA VRTA V OKVIRU PROJEKTA »DELO Z MLADIMI DRUŽINAMI«

V sredo, 5. 8. ob 16.30 smo se zbrali pred vhodom v živalski vrt. Presenetljivo, da smo bili skoraj vsi točni, kljub velikemu številu - 10 otrok, starih od 18 mesecev do 14 let, in njihovi starši.

Dan je bil vroč, ravno pravi za raziskovanje živalskega vrta. Več živali je pritegnilo naše zanimanje, ena od bolj zanimivih postojank sta bila vsekakor morska leva. Tam je ravno takrat potekalo hranjenje. Otroci so vriskali, ju opazovali, občudovali, se veselili in ploskali, medtem ko sta morska leva lovila žogo, si jo podajala z oskrbnikom, skakala v vodo, zganjala razne vragolije in nam na koncu celo pomahala. Posebej nas je fasciniral še ogromni slon, ki se je hladil s peskom. Bila sem presenečena nad urejenostjo in novostmi v živalskem vrtu, saj nisem

imela občutka, da je to tisti živalski vrt izpred petnajstih let, ki sem ga obiskala nazadnje. Z zanimanjem in radovednostjo sem opazovala živali, in njihova domovanja, enkrat v družbi ene družinice, drugič druge. Najbolj so se me dotaknile iskrice v očeh, glasni kriki navdušenja in nasmehi na obrazih otrok. Sprehod smo zaključili na igralih, kjer nikakor nismo mogli zaobiti električnega vlakca, za konec pa smo si privoščili še veliko kepico sladoleda.

Skupaj smo preživeli čudovito, sproščeno popoldne, polno novih izkušenj in doživetij, ki ga enostavno moramo ponoviti, drugič morda v nekoliko drugačni zasedbi ... :-)

ND

foto: Nika Drobež

LJUBLJANA JE POVEZANA!

To poletje ste morda po naključju ali pa namenoma vpadli v *Zgodbe naše Ljubljane*. Vanje se nas je prepletlo šest lokalcev, organizacij in projektov, ki počnemo različne stvari, a nas vodijo isti cilji družbenega delovanja. Združene organizacije *Gostilna dela*, *Kulturno umetniško društvo Smetumet*, *Druga violina*, *Cafe Čokl*, *Pravična trgovina 3MUHE* in *Posredovalnica rabljenih predmetov Stara roba, nova raba* ponujamo različne storitve in izdelke, od posredovanja rabljenih predmetov, pravičnega trgovanja, do kulinarične ponudbe in oblikovanja izdelkov iz odpadnih materialov. Obenem sledimo načelom socialne ekonomije, spodbujamo zaposlovanje ranljivih skupin prebivalstva, delujemo okolju prijazno in omogočamo etično potrošnjo. Prav vsi, ki že na takšen ali drugačen način sodelujemo, pa smo sklenili, da je že skrajni čas za skupno udarniško zgodbo. Za začetek, in ker je bilo ravno poletje, smo se odločili, da poleg someščanov in someščank povabimo medse še turiste. V sodelovanju s portalom *curiocity.si* smo pripravili turistično ponudbo, turo po kateri profesionalni turistični vodiči popeljejo turiste, da spoznajo in podprejo naše delovanje. Konec poletja pa še ne pomeni konca naše romance. S skupnim osveščanjem in promocijo ter različnimi akcijami bomo delovali še naprej. Za gušt in če morda kakšnega od nas še niste uspeli spoznati, pa nekaj fotografij in kratkih predstavitev.

Luna J. Šribar

foto: Uroš Trauner

Predstavitve projekta - Na predstavitvi projekta, ki je bila v Gostilni dela, so se obiskovalci in obiskovalke posladkali z jabolčnim zavitkom iz Druge violine, popili kavo Buna (pridobljeno po načelih pravičnega trgovanja) iz očarljivih starinskih skodelic iz Stare robe, nove rabe, posladkali s piškotki iz 3MUH in preizkusili lične torbe Smetumetk, narejene iz odpadnih materialov.

3MUHE

foto: arhiv 3MUHE

Gostilna dela

foto: arhiv Gostilna dela

Stara roba, nova raba

foto: Uroš Trauner

Smetumet

foto: arhiv KED Smetumet

Druga violina

foto: arhiv Druga violina

Cafe Čokl

foto: arhiv Cafe Čokl

PISMA IZ DTO-ja

ZADNJE

Pozdravljeni starši!

Počasi se končuje moj čas bivanja tu, na zaprtem oddelku. Jutri me namreč premestijo na polodprtega!!! Super! Baje je tam, za razliko od tu, popolna pravljica. Dobiš ključ od cele hiše (razen od vhodnih vrat, seveda) in se lahko mile volje sprehajaš gor in dol. Ne seveda, kadar se ti zahoče. Spodaj (polodprti je namreč štuk nižje od zaprtega detoksikacijskega oddelka) imajo strog in natrpan urnik, napolnjen z zelo zanimivimi delavnicami. Tako imaš na razpolago glasbeno delavnico, gibalno delavnico, likovno in kiparsko delavnico in še nič koliko zanimivih predavanj in drugih zadev. Samo da je tam vse malce bolj »na izi« in sproščeno.

Že osmi dan sem na nuli in fizično se počutim zelo slabo, psihično pa sem polna energije. Resnično se veselim polodprtega oddelka. Tam bomo imeli več telovadbe, pravzaprav bo imel vsak svoj osebni program. Sam izbereš, ali bi rad pridobil mišice, ali bi rad shujšal, ali bi se rad zredil ...

No, veselim se tudi izhodov. S skupino bomo občasno zahajali v bližnji kafič, kjer si bomo lahko privoščili kos torte. Kar sline se mi pocedijo, ko pomislim na to. Joooj, kako dolgo je že nisem okusila.

Ja, na polodprtem moram zdržati osem tednov, potem pa bom hodila trikrat tedensko v t. i. dnevno bolnico, ki traja menda kakih pet ur in je zelo zabavna. S terapevti se pogovarjaš o svojih problemih in zdi se mi dobro, da te ne »vržejo« nazaj na ulico, kot v primeru komun, ampak te počasi in nežno pripravljajo na trezno življenje v civilizaciji.

Komaj čakam na moje trezno življenje, dragi starši, da spet zaživimo normalno kot družina in da moja bolezen kronične odvisnosti ne bo več delala pekla iz naših življenj.

Lea Artist Mihalič

Toliko od mene, ki bom odslej pisala dosti manj pogosto, saj vas bom videvala na obiskih. Tega se že neskončno veselim.

Oba vaju imam zelo rada, muco Kleopatru pa tudi. Hvala za denar in kmalu na svidenje, vaša čista in trezna

Silva

GOSPODARSKA RAST, NE HVALA

Kdo nam ponuja idealno rešitev za boljši standard? Politiki, ki hrepenijo po tem, da bi prepričali volivce, ves čas ponujajo vsesplošne družbene izboljšave. Kdo hrepeni po novih delovnih mestih? Mar se zavedamo, da iščemo rešitev tam, kjer je sploh ni? Ali če povzamem Alberta Einsteina: veselje in človeška neumnost sta neskončna. No, sam glede veselja nisem popolnoma prepričan.

Mislim, da je obljubljanje gospodarske rasti eden od najbolj nesmiselnih sodobnih nategov, ki nam jih ponujajo kot rešitev za boljši svet. To je svetovni, politični in družbeni nateg. Ko razmišljam, kaj izraz »gospodarska rast« točno pomeni, pridem do zaključka, da je to zadnja stvar, ki jo človeštvo potrebuje za tako imenovani »boljši svet«.

Gre pač za popolno pranje možganov, ki smo ga deležni iz dneva v dan. Ustvarjajo umetno potrebo po izdelkih, ki jih moramo imeti, če želimo biti srečni. Stanovanje, avtomobili, pametni telefoni, krediti, na vsakem koraku sreča, sreča in še enkrat sreča. In kaj prodajamo? Ponujamo strah, prodajamo mir.

Zavedam se, da se z mano marsikdo ne bo strinjal, ker tole besedilo mogoče ne spodbuja k temu, da bi delali več. Ne morem soditi, ker nisem v vaših čevljih in ne poznam vaše situacije. A moj namen je samo ta, da vas skušam spodbuditi k razmišljanju, in daleč od tega, da bi trdil, da poznam rešitev.

Gospodarska rast je odvisna tudi od izdelovanja orožja, proizvodnje alkohola, cigaret, čezmerne porabe naravnih surovin. Odvisna je od izdelovanja strojev in naprav, ki se takoj po izteku garancije pokvarijo.

Ljubljanski Bicikelj je zagotovo eden izmed boljših primerov. Gume niso napolnjene z zrakom in lahko zdržijo veliko dlje od gum na drugih prevoznih sredstvih.

Ogromno znanja imamo o vsem. A če bomo proizvajali izdelke, ki se ne bodo pokvarili že praktično naslednji dan, kdo jih bo jutri še kupoval? Tega se boji ves svet, najbolj pa banke. In seveda zavarovalnice, ki trdijo, da nam ponujajo varnost. Če sem res varen, je vprašanje, pred čim. Smrt je neizbežna in, kot vse ostalo, del življenja. Kdo bo jutri prodajal mir oziroma varnost? Celo kriminal je z vidika družbene ureditve potreben. Za njim stoji ogromno delovnih mest: v policiji, sodstvu, politiki. Ob vlomih v stanovanja imajo delo ključavničarji. Avtošole imajo dobiček zaradi prekrškarjev, ki so jim odvzeli vozniško dovoljenje in jih znova usposablja za vožnjo. Z vsem tem kaosom se spopadajo tudi socialni delavci, ki marsikdaj urejajo stvari, ki bi jih morala urediti politika.

Zakaj mi ponujate nekaj, česar sami po sebi sploh ne potrebujemo? Kdo si želi boljšega sveta?

Kdo nam bo v primeru drugačne družbene ureditve prodajal idejo gospodarske rasti, ki jo menda nujno potrebujemo? Kdo bo izdeloval zdravila, orožje, cigarete, alkohol, avtomobilske gume, kdo želi imeti računalniško vodene avtomobile, ki povzročijo manj prometnih nesreč?

In kdo bo jutri kupoval?

Žigažaga

foto: osebni arhiv

Sol in Koper:

PREKLET INTERVJU

biba.koper@gmail.com

Današnja kolumna je zame zagotovo ena težjih. Tema je namreč težka. Prav tako je skrajno sramotna. Nepravična. Skoraj odurna. Že dolgo vemo, da med brezdomnimi narašča število družin – tako enostarševskih kot tistih z obema staršema. Naša uporabnica je pred dobrega pol leta postala mlada ženska, ki je sprva skrivala, da si z njo usodo ceste deli tudi njen otrok. Ločila se je od moža alkoholika in dokler je imela zaposlitev, je nekako uspevala preživeti. Ko pa je delo izgubila, je njena zgodba vztrajno lezla proti dnu, v katerem se po lastnih besedah sedaj nahaja. Njena edina svetla točka je njen sin. Zapletli sva se v pogovor. Njenega imena ne bom zakrivala z izmišljenim, saj ni izmišljen lik. Prikrila ga bom iz jasnih razlogov.

Čao NN! Kako si danes?

Mah, kaj naj rečem Biba ... celo dopoldne sem letala naokoli. Iščem delo, iščem hrano, iščem denar, iščem ... saj sploh ne vem več, kaj iščem.

Koliko pomoči si deležna s strani CSD?

Nič. Popolnoma nič. Malce tudi po lastni krivdi. Ne upam iti po pomoč, ker je njihova pomoč ta, da »zaščitijo otroka«.

Kaj je narobe s tem?

A me zafrkavaš? Narobe je to, ker je za njih zaščita enaka odtujitvi od staršev. Mogoče sem se res znašla v stiski in mogoče sem trenutno res na tleh, ampak če grem zdaj na CSD in jim zaupam svojo situacijo, bodo mojega sina najprej odpeljali stran. V neko tujo in največkrat vprašljivo rejniško družino. Je to res v njegovem interesu? Sama sem odrasla pri tujcih in tega nisem nikdar, nikdar prebolela. V mojem primeru ni bilo mame, ki bi me lahko vzela nazaj. Umrla je, ko sem bila še majhna. Celotno otroštvo sem trpela. Vseeno sem stisnila zobe, končala šolo, končala faks, se poročila, bila dobra delavka, rodila otroka ... vse bi moralo iti kot po maslu. Najprej je izgubil delo mož. Ker novega ni našel dovolj hitro, je začel s kolegi zahajati ven. Vedno več je pil. Bil je agresiven. Tepel me sicer ni. Ljubezen je počasi zamrla. Našel si je ljubico. Takrat sem vedela, da je čas za razhod. In s sinom sva šla na svoje. V podnajem. Ni nama veliko manjkalo. Pravzaprav sva živela kar lepo, čeprav skromno. Ko sem nato čez dve leti delo izgubila tudi sama, je šlo hitro vse v tri krasne. Tisto malo prihrankov je bilo dovolj za dvomesečno najemnino in golo preživetje. Vse, kar mi je ostalo, je moj sine, nekaj oblačil in posode ter avto, ki je sedaj najin dom. Si moreš misliti, kako mi je? Najhuje je ravno skrivanje, prikrivanje in prisilno laganje. Lažem vsem in povsod. Le peščica ve resnico. Lagati moram, ko grem na razgovor za službo, lagati moram, ko se s sinom odpravljava z igrišča »domov«. Polno glavo vsega imam. Dobesedno umrem, če ostanem še brez otroka. Edini je, ki me drži pokonci. Ni ga človeka na svetu, ki bi me prepričal, da mu bo drugje lahko bolje samo zato, ker bi imel boljše ležišče.

(Ponudim ji robček in nadaljujem.) Kaj bi potrebovala sedaj, ta trenutek?

Stanovanje. Streho nad glavo. To je vse. Za ostalo bom poskrbela sama. Še vedno sem. Vem, da bom tudi tokrat, ampak je veliko težje. Da ne govorim, kako me je strah, ker gre sin septembra v prvi razred. Moj mali prvošolček ... pa brez doma. Veš, kaj me najbolj boli? Tista zloženka od Popoviča, ko so bile volitve. Se spomniš – na eni stani lep zglangan čevlji, na drugi pa neka stara ponošena superga ... češ, naj se volivci odločimo, kaj nam je ljubše. Zakaj je

foto: Monika Buhanič - Biba

potem v Kopru in celi Sloveniji vedno več takih, ki nosimo tisti znukan par obutve in nikomur ni mar za to? Dokler sama nisem pristala, kjer sem, nisem imela pojma, koliko ljudi trpi lakoto, pomanjkanje in nima doma. Kamor koli grem po pomoč, moram paziti, da se ne izdam, da spiva v avtu. Stalno sem pod stresom, da naju bodo našli policaji nekje parkirana in bo cel halo. Upam lahko le na njihovo nezainteresiranost in brezbriznost. Bog ne daj, da nabašem na kakšnega, ki se je odločil biti »dober in korekten pandur« in bo želel priti stvari do dna. Od vseh teh skrbi se mi bo še zmešalo. Ni lahko ... res ni.

Si razmišljala, da bi šla v varno hišo ali materinski dom?

O, sem klicala na tisti SOS-telefon pa tudi v materinski dom. Vse kapacitete so zasedene. Upam, da pridem na vrsto. Še raje bi videla, da bi našla delo in poskrbela za vse sama in nihče ne bi kakor koli posegal v vzgojo. Slišim, da moraš biti v nekaterih materinskih domovih »pobožen«. Teh for se pa nikakor ne bom šla. Seveda moram po drugi strani najprej misliti na sina. Precej sem zbegana.

Poznaš še kakšno žensko, ki je na cesti?

O, ja. Spoznala sem tri. Pa vendar nobena nima otroka ob sebi. Takoj je lažje. Nikomur drugemu ne uničuješ življenja. Vsak dan se sprehajava in vsak dan hodiva mimo praznih stanovanj, celo novogradenj, ki jih nihče ne kupi. Mar ni bolj smiselno dati take nepremičnin v najem, kot pa da brez namena propadajo? In razpisi v našem super svetlečem palmastem Kopru? Lepo te prosim. Pred tem, ki je bil nazadnje, jih ni bilo sedem let. Za naslednjega pravijo, naj bi bil predvidoma v prvi polovici 2016. Pa kaj se delajo norca iz ljudi? 25 neprofitnih stanovanj so razdelili zadnjič – ali veš, koliko je bilo vlog? Preko 700!

Moja sogovornica je pričela glasno jokati. Prekinila sem preklet intervju. Niti sama nisem bila sposobna prenesti dosti več. Potem je priskakljal njen sin in jo objel ter ji dejal: »Mami, nikar ne jokaj, veš, da potem mene srček boli!« Jaz pa sem mislila, da me bo od jeze kar razneslo. V kakšni državi živimo, dragi moji? Kakšna država dovoli, da otrok in starši spijo zunaj, v avtu, samo zato, ker so izgubili delo? Vsem tistim, ki mislijo, da se kaj takega njim nikakor ne more zgoditi, bi svetovala, da si mogoče na hitro še enkrat preberejo odgovore, ki jih je podala do še pred kratkim pripadnica iste skupine. NN sama pravi, da je pristanek med brezdomnimi zanj popoln šok, saj je vse v življenju počela prav oziroma tako kot bi morala, po pravilih.

Zima pa trka na vrata,

Vaša Biba

ULIČNI GLASBENIKI - INTERVJU: FRANJO JUROVIČ

Z uličnimi umetniki/cami podoba mesta pridobi tako na imidžu kot na kulturnem nivoju. Vedno, ko se potepam po ulicah Ljubljane, si jih rad ogledam in seveda tudi rad prisluhnem njihovi glasbi. Vsak zase je poseben, vsak zase je unikat. Mestni utrip naredijo bolj otipljiv, bolj življenski, pristen. Kakšna je njihova zgodba, kdo so ulični umetniki? Tokrat se vam bo predstavil Franjo, ki sem ga spoznal med nastopom na ulicah Ljubljane. Ujel sem ga na Radiu Študent, kjer sva poklepotala in naredila naslednji intervju.

Se nam lahko predstaviš s svojimi besedami?

Ime mi je Franjo Jurovič, prihajam s štajerskega konca, živim pa v »gozdu« nad Velenjem. Z glasbo se ukvarjam že celo življenje, ulični glasbenik pa sem postal pred dvema letoma in pol, kar mi je v veliko osebno veselje in zadovoljstvo.

Kakšna je tvoja življenska filozofija?

Vsako delo je treba plačati, toda premalo ljudi se zaveda, da denar ni edino plačilno sredstvo. Če nekomu nekaj daš, boš to tudi dobil nazaj, tako dobro kot slabo.

Bi torej lahko rekli, da denar ni sveta vladar?

Za mene absolutno ne, poleg tega z njim ne znam najbolje ravnati. Denar seveda potrebujem, saj si nisem jaz izmislil tega sistema, bil pa bi zelo zadovoljen, če bi se dalo živeti brez njega.

Katera glasbena zvrst je imela nate največ vpliva, si avtor kake pesmi?

Rekel bi, da blues, čeprav ga zadnje čase ne igram prav pogosto. Ob njem sem se tudi naučil igrati kitaro, predvsem Johnny Winter, Muddy Waters in Led Zeppelini so močno vplivali name. Ustvarjam tudi avtorsko glasbo, čeprav mislim, da pridem bolj do izraza, ko soustvarjam z drugimi glasbeniki.

Katero glasbeno zvrst najraje izvajáš?

Kot kitarist najraje preigravam stari rock na električni kitari. Najsi je to na ulici ali na odru, kakšni adrenalinski Deep Purple so vedno v repertoarju. Rad pa primem tudi akustično kitaro in preko nje spoznavam naše stare zimzelene popevke. Delam recimo priredbe pesmi Elde Viler, Majde Sepe, Beti Jurkovič ... Zanimajo me predvsem glasbeni mojstri, kot so Privšek, Sepe in Rubežnik. Spoznavam pravo vrednost teh avtorjev, dandanes bi te popevke glasbeno lahko poimenovali jazz.

Si igral v kakšni glasbeni skupini?

V moji karieri se jih je zvrstilo kar nekaj. Zelo zanimivo obdobje je bilo, ko sem igral pri Šank Rocku. Bil sem sicer malce starejši od fantov in sem imel več izkušenj, toda glasbene obrti smo se učili skupaj. Na žalost smo se zaradi neresnosti naposled razšli, kajti na sporedu je bilo precej žuriranja in dosti manj vaj. Ko pa smo vadili, smo vso glasbo ustvarjali skupaj, kot avtor te se je vedno podpisoval le en član skupine. Če potegnem črto, mi je to obdobje vseeno ostalo v lepem spominu.

Zakaj si se odločil postati ulični umetnik?

Kot mladenič sem prvič videl ulične glasbenike v Münchnu in od takrat sem si vedno želel tudi sam poiskusi zaigrati na ulici. Želja je bila močna, toda preden sem zbral zadosti korajže, je minilo precej časa. No, naposled sem prvič zaigral v Rovinju in ker so bili odzivi dobri, sem nadaljeval tudi v Ljubljani, Mariboru, Berlinu ... Naj še omenim, da sem imel v Berlinu precej slabo izkušnjo, saj mestne oblasti glasbenikom ne dovolijo uporabljati kitarskega ojačevalca. Brez njega ni imelo smisla igrati, saj mestni hrup močno preglasi akustiko.

Kako zbiraš lokacijo?

Predvsem je treba upoštevati svoj instinkt. Mnogi so mi recimo svetovali Tromostovje, vendar imam sam raje mirnejša mesta z več karakterja, kjer si ljudje radi odtregajo trenutek časa, medtem ko raziskujejo mesto. Stik s poslušalci je tako mnogo bolj intimen.

Kakšen odnos imajo ljudje do tebe oz. tvoje glasbe?

Nimam veliko slabih izkušenj. Nekateri ljudje so sicer jezni na cel svet, toda to hitro opaziš in se ne zmeniš zanje. Mnogi me tudi prijetno presenetijo. V Mariboru, denimo, sem se med igranjem skladbe Smoke on the water spraševal, če ne žagam preveč, kajti v neposredni bližini so se sedle tri upokojenke. Po odigrani pesmi mi je ena od njih vrgla v kovček 5 evrov. Veter

foto: Jean Nikolić

jih je odpihlil in gospa jih je obežila še z dvema evroma. Ko sem ji rekel, da je to definitivno preveč, mi je odvrnila, da jim je bila pesem zelo všeč, kar me je močno presenetilo. Skratka, ljudje so po mojih izkušnjah večinoma veseli glasbe.

Koliko smo Slovenci radodarni?

Odvisto. V primerjavi z Nemci smo bolj radodarni. Predvsem z Mariborčani imam glede tega dobre izkušnje. Neka gospa v Celju pa mi redno nosi tudi sadje.

Kakšna je tvoja taktika? Je bolje imeti nekaj kovancev v košari ali je bolje imeti košaro prazno?

Če ne pozabim, v kovček vedno vržem kakšen kovanček, da ljudje vedo, kam lahko vržejo drobiž. Glede končnega izkupička ni nobene razlike, tudi če je prazen. Nekoč me je med igranjem mimoidoči pobaral, češ kam naj vržem denar. Opazil sem, da je veter zaprl mojo zbirno mesto za prispevke. Od tedaj ga vedno zagostim s paličico.

Se ti dogaja, da si poslušalci zaželi glasbeno željo?

Tudi. Če skladbo poznam, jo z veseljem zaigram. V nasprotnem primeru pa jim ponudim drugo pesem iste skupine, ki je v mojem repertoarju.

Kako se razumeš z mestnimi oblastmi, recimo policijo in inšpekcijo? Te preganjajo?

Doslej z njimi še nisem imel slabih izkušenj. Zgodi pa se, da se kakšen stanovalec ali lastnik lokala pritoži, da sem preglasen, da jih motim. V tem primeru vedno pospravim in se prestavim na drugo lokacijo.

Kakšna bi bila utopična država po tvojih merilih?

Plemensko ureditev z Bornea bi prenesel v naše okolje. Pri njih beseda profit ne obstaja, uporabljajo manj kot sto besed, ni računalnikov ... Najraje bi živel v skupnosti, kjer bi imeli vsi enake možnosti in ne bi nihče živel na tuj račun. Odlično bi bilo tudi, če bi nam na televiziji nehali metati pesek v oči.

Poznaš časopis Kralji ulice?

Poznam. Sem ter tja ga tudi kupim in preberem. S pisanjem socialno ogroženi še vedno dokazujejo, da so čuteči ljudje, da obstajajo. Tudi s prodajalci imam dobre izkušnje. Če je potrebno, mi vedno popazijo stvari. Opažam tudi, da ne glede na to, da so izgubili vse, še vedno gojijo močan kodeks časti.

Bi morda kaj sam dodal?

Denar mora krožiti, ljudje bi morali obdržati le toliko denarja, kot ga potrebujejo. Ko zaključim z igranjem, del svojega zaslužka na poti do avta vedno podarim naprej. Glede na to, kako je razdeljen denar, me zanima, če tisti procent najbogatějšíh misli, da ga bodo lahko jedli, ko bo zmanjkalo vseh resursov. Povzel bi še misel g. Pavčka, ki je nekoč rekel, da je življenje lahko takšno ali drugačno, vendar je le eno. Poskusimo ga živeti najbolje, kar se da, imejmo ga radi in življenje nas bo imelo rado nazaj.

Intervju pripravil Jean Nikolić

DEMENCA NI LE POZABLJANJE

Življenjska doba se podaljšuje, kar je vsekakor spodbudno in kaže tudi na izboljševanje zdravstvenega sistema. Manj razveseljivo pa je dejstvo, da se tveganje za demenco s starostjo strmo povečuje, čeprav lahko zbolijo tudi mlajši. Starost je namreč največji dejavnik tveganja za to bolezen, čeprav večina starostnikov nima demence. Po oceni Svetovne zdravstvene organizacije živi v svetu 44, v Evropi 9 milijonov, v Sloveniji pa 32 tisoč oseb z demenco. Čez dvajset let se bo ta številka podvojila. Demenca postaja globalni problem in hkrati najdražja bolezen. Zanj namreč znanstveniki še niso izumili zdravila.

TEŽAVE - Ste se ob težavah s spominom že kdaj vprašali, ali je to lahko začetek demence, bolezni, ki počasi, vendar neustavljivo briše spomine in uničuje ostale umske sposobnosti, zaradi katerih bolnik sčasoma ne prepozna več niti najbližjih svojcev. In kakšni so znaki demence? Od vrste demence je odvisno, kateri znaki bodo prevladovali in v kakšnem vrstnem redu se bodo pojavljali. Začetni znaki so včasih podobni nekaterim telesnim ali drugim duševnim boleznim in jih zato lahko spregledamo. Bolniki lahko postanejo: razdražljivi, otožni, ne urejajo si več vsak dan pričeke, kar vzbudi pozornost predvsem pri ženskah, ki so bile vedno negovane; neradi se umivajo, ne kažejo več zanimanja za stvari, ki so jih prej veselile, raje se zadržujejo v družinskem krogu, ki jim je poznan in jim zato nudi občutek varnosti. Lahko pa se pojavijo tudi številne druge značajske spremembe. Postanejo stiskaški, prepirljivi, vzklipljivi itd.

SPOMIN - Eden izmed prvih znakov, ki jih običajno opazimo, je pozabljanje. Čeprav težave s spominom niso vedno prvi bolezenski znak, se pa vedno prej ali slej pokažejo v vsem svojem obsegu. Vsako pozabljanje še ni znak demence, saj pozabljamo tudi zdravi ljudje. Take težave se pojavijo predvsem, kadar smo zamišljeni, utrujeni ali zelo obremenjeni. Bolniki z demenco si tudi novih podatkov ne morejo zapomniti, čeprav se trudijo. Tudi kadar bolniki še dobro vedo letnico rojstva in se spominjajo pomembnih dogodkov iz mladosti, pozabijo nedavne dogodke, datum in starost. Tako ne pozabijo le, kaj so jedli za zajtrk, temveč celo, da so sploh zajtrkovali, in zato lahko tudi bližnjim očitajo, da jim ne privoščijo hrane. Različne predmete shranijo na povsem neustreznem mestu in nanje pozabijo. Za pozabljene predmete domnevajo, da so bili ukradeni. Pozabljajo tudi imena svojcev, s katerimi se srečujejo vsak dan, ali pa jih zamenjajo med seboj.

GOVOR - Poleg motenj spomina je prisoten tudi upad sposobnosti govornega izražanja. Vsakomur se lahko zgodi, da ne pozna točnega pomena kakšnega izraza ali tujke, ki jo prvič sliši. Iz celotnega stavka ali okoliščin pa vendarle lahko dojamemo pomen neznane izraza, sledi vsebini pogovora in pri tem aktivno sodeluje. Osebe z demenco sprva še razumejo kratke, enostavne stavke, ne zmorejo pa slediti hitremu pogovoru z zahtevno vsebino. Besedni zaklad se opazno zmanjšuje. Ker ne najdejo ustreznega imena predmeta, tak predmet opišejo ali kar pokažejo. Kasneje postane govor nepovezan in nerazumljiv, pojavijo se tudi motnje pri branju in pisanju.

NEPOZNAVANJE - Osebe z demenco imajo tudi težave z zaznavanjem: ne prepoznajo svojih bližnjih, svoje podobe v ogledalu in predmetov. Sliko na televiziji doživljajo lahko kot živo dogajanje v prostoru, zaradi česar lahko postanejo prestrašeni. Zaradi upada zgoraj omenjenih in ostalih umskih sposobnosti ne zmorejo več opravljati prej utečenih dnevnih dejavnosti. Zgodi se jim, da ne vedo, čemu sploh služi bančni avtomat ali zakaj bi morali izpolniti davčno napoved. Ker ne znajo več pravilno oceniti vrednosti predmetov, nekritično zapravljajo premoženje oziroma se odpravijo nakupovat z drobižem ali povsem brez denarja. Četudi še lahko pripravijo obrok, nanj pozabijo ali pojedjo hrano, ko je ta že pokvarjena. V

hudem zimskem mrazu se odpravijo na sprehod v srcaji ali pa si oblečejo več srajc, ko je zunaj vroče, in vse to se jim sploh ne zdi nenavadno.

VEDENJE - Demenco spremljajo tudi različne vedenjske in psihične spremembe, ki se prej ali slej pojavijo praktično pri vseh bolnikih in pomembno vplivajo na kvaliteto življenja bolnika in svojcev. Med te sodijo nemir, vznemirjenost, tavanje, nasilno vedenje, ponavljajoča se vprašanja, motnje hranjenja, vsiljivost in odklonilno vedenje, tesnoba, depresija, apatija, nespečnost, blodnje, halucinacije itd. V končnem stadiju bolniki ne nadzirajo več izločanja vode in blata, zaradi oslabelega teka ali motenj požiranja pogosto izrazito shušajo. Oslabljen občutek za žejo povzroči izsušitev, še zlasti ob vnetjih. Nazadnje ostanejo vezani na posteljo in so zato občutljivejši za vnetja, ki so pogost vzrok smrti.

KDAJ SE POJAVI? - Kdaj se demenca pojavi? Verjetnost nastanka demence s starostjo strmo narašča.

- V starostni skupini od 65 do 69 let znaša 1,8 %,
- v starosti od 75 do 79 let 7,0 % in
- v starosti 85 do 89 let 20,9 %.

Pred 65. letom starosti je demenca redkejša. V starosti od 60 do 64 let znaša verjetnost za nastanek demence 0,2 %, mogoče pa je še zgodnejši začetek.

VZROK - Več kot polovica vseh primerov demenc je posledica Alzheimerjeve bolezni, tem sledijo žilne (vaskularne) demence in demenca z Lewyjevim telesci. Frontotemporalne demence so redkejša, se pa pogosto pričnejo med 50. in 60. letom starosti. Poleg teh obstaja še več kot sto različnih redkejših bolezni, ki lahko povzročijo demenco.

SE JI LAHKO IZOGNEMO? - Kot najpomembnejši so se izkazali izobrazba in učenje, prehrana z veliko sadja in zelenjave ter preprečevanje oziroma zdravljenje sladkorne bolezni in depresije. V drugih raziskavah so ugotovili, da sta zelo pomembni tudi telesna aktivnost in zdravljenje visokega krvnega tlaka ter holesterola in zadostno pitje vode. Pomagajo tudi pitje kave in pravega čaja, uživanje vitamina B 12 in en oreh na dan, ki naj bi odnesel demenco stran. Vsaj za nekaj časa.

KAJ PA ZDRAVLJENJE? - Večine demenc ne moremo ozdraviti, kljub temu pa lahko z zdravljenjem vsaj v prvi fazi začasno upočasnimo napredovanje bolezenskih znakov.

Čeprav precej redko, pa lahko nekatere demence tudi ozdravimo. Pri skoraj vseh pa lahko, vsaj začasno, preprečimo napredovanje težav ali dosežemo celo izboljšanje, ki pa je mogoče le, če bolezen odkrijemo dovolj zgodaj.

Neva Železnik, Spominčica

• **SOS telefon – SVETOVALNI TELEFON SPOMINČICA**
059 305 555 je številka svetovalnega telefona za bolnike z demenco in njihove svojce. Ob ponedeljkih od 12. do 18. ure, ob sredah in četrtek pa med 12. in 15. uro. S svetovalkami se lahko dogovorite tudi za osebni pogovor.

• **SMS DONACIJE**

Poslajte sporočilo SMS s ključno besedo SPOMIN na številko 1919 in prispevali boste 1 evro za nudenje strokovne pomoči svojcem z demenco. Prispevajo lahko uporabniki storitev Telekoma Slovenije, Izimobila, Debitela, Simobila, Tušmobila in T-2.

foto: osebni arhiv

Gostujoči kolumnist:

Matic Munc

KAKŠEN JE DOLG POLITIKOV?

020
KRALJI
ULICE

V gimnaziji nisem imel sociologije, tudi na faksu ne. Prvič sem se s sociološkimi teksti srečal na Radiu Študent, kjer so se mi zdeli zapleteni in brezvezni. Hja, psihologe so nas trenirali v vzvišenosti in samozadostnosti, zato je sociologija veljala za izmišljeno vedo faliranih filozofov. To so minuli časi. Pred kratkim mi je prijateljica Polona poklonila zanimivo sociološko knjigo in zdaj sem dovolj star ter opremljen z dovolj veliko iluzijo modrosti in manjšim napuhom, da sem jo prebral z zanimanjem. Potem pa so še okoliščine tako nanesle, da sem mlademu dekletu pomagal pri pripravi na maturo iz istega predmeta. Tako me je začela zadevati zanimati in danes ne mislim več, da gre za izmišljeno vedo. Nekateri teoretični koncepti so vredni pozornosti, povrh vsega pa tudi v praksi našega družbenega življenja povsem preverljivi in dokazljivi. Danes mi bodo služili kot podstat za razmišljanje o represivnih organih države.

Z velikim pompom je Država (represivni organ) pospremila sprejetje zakona o odpisu dolgov. Ta veličastni dogodek so izdatno pokrili uradni mediji (represivni organi), predvsem s čudovitimi slikami slavnostnega parafriranja dogovora v ljubljanskih Križankah. Čas za selfije. Čas za bleščeče nasmeške. Čas za blefiranje ljudi. Mojster Plečnik ne more na vse skupaj nič reči, je pa dejstvo, da izpred tega istega hrama kulture mestni redarji odganjajo ljudi, ki si niso mogli plačati vstopnice za katerega od koncertov Festivala Ljubljana. Čeprav gre za javno površino, katere uporabe mestni kalifat ne bi smel tako omejevati. Nekaj dni nazaj dvolični podpis domnevne razbremenitve revnih in potem nov dokaz oblastniškega delovanja MOL (represivni organ), ki služi zgolj stigmatizaciji in razslojevanju. Bogati z vstopnico notri, manj bogati brez vstopnice niti več na klopci pred Križankami. V tem trenutku vas prosim, da prekinete branje te kolumne in če imate internet, na YouTubeu poiščete komad Slon in Sadež Mestni redar, saj nudi glasbeno podlago stanju v najlepšem mestu v veselju. Ne motita toliko sama dvoličnost in nastavljanje objektivom ob podpisu odpisa dolgov, kot motijo dejstva. Od 212 občin v Sloveniji jih je dogovor podpisalo 34. Baje bodo druge to storile malo kasneje, ko občinski sveti pridejo s počitnic. Mogoče. Gre za odpis dolgov izpred leta 2013, ki so že vsi v postopkih izvršb in vsote so minimalne. Država je celo tako drzna, in na tem mestu komaj zadržujem bruhanje v loku po rogljičku iz sosednje kafane, da na svoji spletni strani zapiše nekaj v stilu (verjemite, ne bom citiral te nesramnosti, lahko jo pa najdete sami), da se je v duhu solidarnosti odločila pomagati najšibkejšim, da bi tako zmanjšala socialno izključenost in bla bla bla ... Ker bo odpisala neizterljiv dolg 50 EUR iz leta 2012? Dejte no bit resni! Počasi bom pozabil na slovnična pravila in bodo tukaj sekale besede v slengu in še kakšna kletvica bo padla zraven. Poenostavil bom. Prav nič niste zmanjšali bede slovenskih prebivalcev, le sebi ste pripeli medaljico za zasluge, birokratsko delo zaradi teh minornih dolgov pa preložili na centre za socialno delo, ki so kadrovske podhranjeni. Naj mula nosi še eno vrečo, saj še vedno stoji! Dolžniki te države smo vsi, imamo pa različno velike dolgove. Koritniki politiki imajo na

svojem minusu iskrene človečnosti velike cifre, vendar se tega ne zavedajo. Tako kot jim niso jasne resnična stigma, resnična revščina in resnična izključenost. Za njih je to statistična kategorija. Zato ta odstavek končujem statistično – petina *homo sapiensov* v Sloveniji živi pod pragom revščine. Petina! In s svojimi ukrepi balončki jim pač niste pomagali.

Veleposlanica v lepem Parizu je trošila denar iz reprezentance za svoje užitke, se vozila na počitnice in kot varuško zaposlila hčerko vodje kabineta ministra. Ker lahko. Ker je to del kulture sloja, ki mu mi trije, spoštovana bralka in cenjeni bralec, seveda ne pripadamo. Ne znamo se pogovarjati o vsotah, ki jih varuhi različnih pravic in državnih funkcionarji potrošijo za svoje frizure, avtomobile in dopuste. Nekateri trošijo vsaj svoj denar, drugi našega, skupnega. Šolstvo (represivni organ Države) bo še vedno spodbujalo sklanjanje glave, kimanje in povprečnost – končaj dobro šolo in se ti bo dobro godilo na tem svetu, saj boš imel varno službo, kjer boš lahko trošil državni denar tudi za sebe. Milina! Raj na Zemlji. Ukradeni denarci spoštovane goljufive gospe veleposlanice niso bili velikostnega razreda 50 evrčkov. Verjemite, da ne.

Ali iz zadnje vrste slišim, da gre spet samo za pritoževanje in kritiziranje pa nobenih konkretnih predlogov? Prav! Ljudem je treba omogočiti pošteno delo za pošteno plačilo, lahko v obliki javnih del, spodbujanja drobnih podjetniških pobud in pregona šefov, ki nikoli ne plačajo opravljenega dela. Ljudem je treba dati možnosti spodobnega bivališča v skladu z njihovimi možnostmi, ob medgeneracijskem sodelovanju osamljenih starostnikov na preveč kvadratih in brezdomnih mladih brez kvadratov. Ob sprostitvi stanovanjskih kapacitet različnih ministrstev, ki zdaj samevajo, njih ključa pa se valjajo pri nekem uradniku. To so prazna stanovanja, ki plesnijo, medtem ko na ulici plesnijo naši ljudje. Bodo takšne pobude zrasle na zelniku vedno manj sposobne ministrice Anje? Seveda ne. Ona se rada slika z župani in podaja floskul polna sporočila za javnost. Nikoli ne bom podpiral sistemov, ki omogočajo dobrine brez navora. Kjer je kar samo po sebi razumljivo, da nam nekaj pripada. Dragi moji, ne pripada nam. Ustvarili si bomo sami ali pa si ne bomo. Naša izbira. Na tej poti imamo pravico, da nam Država ne meče polen pod noge ter nam ne prikriva in laže. Dokaz, da žal slednje še vedno počne, je nerazumljivo dejstvo, da svetovalke na Zavodu za zaposlovanje ne vedo nič o spremembi pravil osebnega dopolnilnega dela, ki od 1. januarja letos omogočajo dodaten zaslužek za opravljeno delo tudi brezposelnim na denarni socialni pomoči. Spoštovane kolegice pod komando Anje, zakaj tega ne poveste prosilcem za delo, ki prihajajo na vaše famozne pogovore, ko sestavljate ničvredne zaposlitvene načrte? Zakaj ljudje tega ne smejo zvedeti od vas in se morajo potruditi sami ali izvedeti od kakšnega lipeta, kot je denimo pisec teh vrstic? Ali ne bi tako razbremenili revnih in izključenih, če lahko opravljajo za svoj denar drobna osebna dela? Da ne govorimo o samozavesti, ki si jo lahko na ta način pridobiš. Odgovorile boste ne, saj vem. Molčite v svojih bisernih gradovih socialne politike.

KOFETKARJA, 6. DEL

Kar je najbolj grozno, je, da na obali ne znajo kuhati kofeta. No, vsaj moji frendi. Včeraj sem se privlekel z morja (ne dobesedno), pa me M. takoj môri z roki. Seveda vem, da sem jaz na vrsti. Ampak kdaj, lepo prosim, sem bil pa točen? Torej ji bom ustregel. Pa ti povem štorije iz našega jugozahoda, ki se dosti ne razlikujejo od osrednje Slovenije. Pred tednom dni sem bil povabljen v Koper. Super, bi dejal. In je tudi bilo. Ampak pasja vročina. 38°C na soncu. Prijatelj od prijatelja, ki ima čoln »matere božje« privezan v pristanu, je nameril 34°C v vodi. In kaj, celinci se gremo kopat, brez kreme kakopak. Takoj rdeče pike. Ko da smo komunajzerji. A to ni še nič. Žeja je velika, denarja malo. In tudi ta presahne. Ne preostane nam drugega, kot da v luko hodimo gledat ladje, luksuzne in tovarne, in žulit vodo. The end je, da se poberemo domov. Jasno, na štop. In zdaj sem tu.

Me pa res zanima, kar sem nekako že razbral, kako je s teboj. Večkrat se spomnim, kako bi bilo fino, če bi bil doma. Imaš vsaj h komu iti po tobak. No, pa OK.

Kar se t. i. cenzure tiče, pa nič novega. Še vedno delajo novega človeka. Torej je najboljše svoje misliti. Pa adijo. Saj moraš tudi zunaj na svobodi misliti kot oni. Zaenkrat še nimajo čipa, ki bi to spremenil. Nas že ne bojo. Do konca. Morda je to zanje največji problem.

Za konec moram povedati še kaj o naši kmetiji. Čili je pokosil zelo marljiv sodelavec Kraljev ulice, ki zaradi plevela ni vedel, kaj je to. Sori. Bo pa drugo leto. Samo še 1cm prostora imam na listu. Poslal ti bom pismo izven javnosti. Čao!

N2

Severa

MarreČarre in Hawdi:

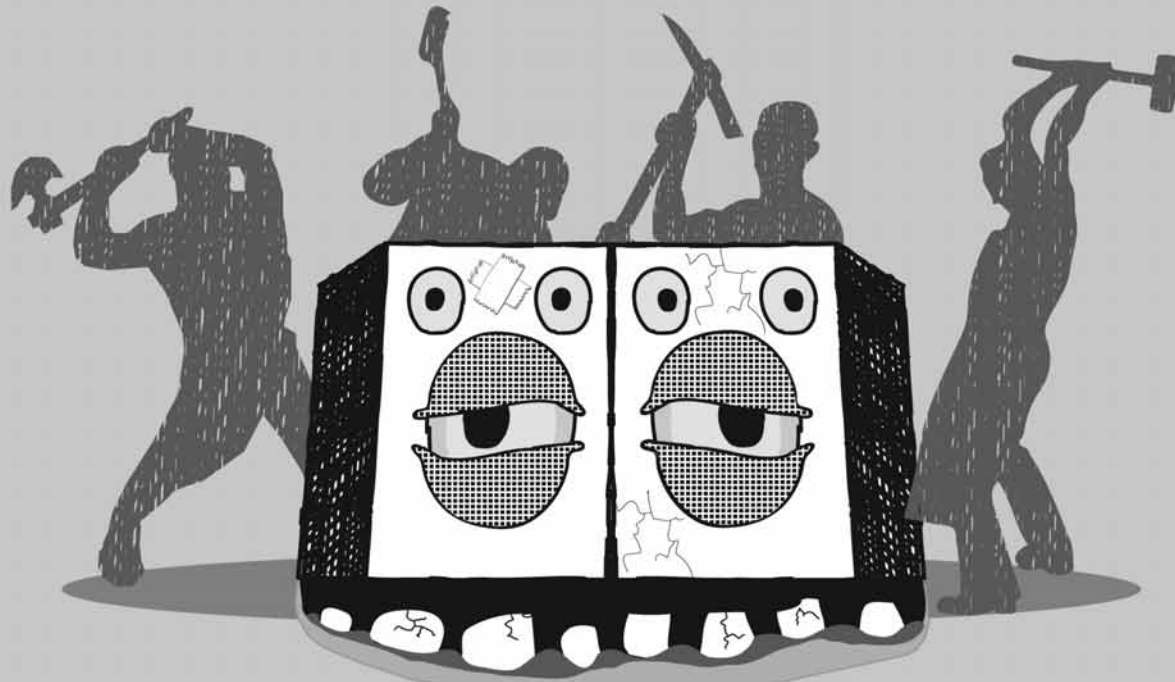
KRALJ IN KRALJ

MALI KRALJ MARREČARRE

RAD TE IMAM VELIKI,
TAKO RADOSTNO SE VESELIM
TVOJEGA OBRAZA, KI RASTE
IN OBENEM PROPADA.
VELIKI PROPAD TE POPELJE
SKOZI MALI PREPOROD
V NOVO STVARSTVO.
ROJSTVO, SANJE IN SMRT.
TO JE EDINO TVOJE.
VSE VMES PA ...

VELIKI KRALJ HAWDI

... MOJE JE ŽIVLJENJE.
MALI, MOGOČNE BESEDE BRUHAŠ,
BREZ METROV ZLATEGA TRAKU,
BEGUNEC S HLADNIM GLASOM,
V MESTU, KI NE PRIZNA PORAZOV.
DEAR ANGEL,
PAZI, DA SE POTI NE KRIŽAJO,
NA CESTI, TLAKOVANI S KRVJO,
KJER TRUDNI IZKRIVLJENI OBRAZI
PREPOROD ODPOLJUBIJO.
KRIČIM,
NE GLEJ JIH,
V SKLADIŠČU SANJ — IZSANJANE,
FOR YOU IT'S NO GOOD,
MASKA SE JIM KRUŠI
IN NE GLEJ ME V OČI,
NEKAJ V NJIH BOLI.

RAZBILJAMO STEREOTIPE NA PRVEM BREZDOMSKEM FESTU 4. IN 5. SEPTEMBRA V TOVARNI ROG

PETEK 4/9/2015

..... BAZA 0 (v primeru dežja BAZA 4)

17.00 - otvoritev festa

17.00-20.00 - gledališka delavnica (Teja Bitenc),
peka kruha (Klemen Košir), kafetkanje na dekci (Bob
Geto ft. Tobalko Vila)

Živa muzika: Franjo Jurović, Justin's Beaver

..... BAZA 1

17.00 - otvoritev likovne razstave Kraljev ulice

..... BAZA 4

21.00 - performans Brigs, Lynch, Baker

22.00 - narodnozabavni ansambel Iskra

23.00 - Škaf Dani Kavaš in tovariš Strmoglavljen

00.00 - Menendes brothers

01.00 - Yoyo moment

02.00 - Kormorana

03.00-05.00 - DJ

SOBOTA 5/9/2015

..... BAZA 0 (v primeru dežja BAZA 4)

11.00-14.00 - glasbena (Samo Kutin), likovna
(Laura Ličer) in cirkuška (Cirkokrog) delavnica
Živa muzika: Vladimir Usaj, Mojca Preglau-Momo,
Leon Šinigoj in Oksana Lukich
Z mrežo Mlada ulica bomo pekli palačinke

..... BAZA 2

nogometni turnir

..... BAZA 1

14.45 - podelitev pokalov nogometnega turnirja

15.00 - dokumentarni film Življenje je lep šport

16.00 - gledališka predstava Carnium Legendarium

17.00 - gledališka predstava OdPISANI

18.00 - oddaja Klopca pod svobodnim soncem v živo

..... BAZA 3

20.00 - cirkuška predstava (Cirkokrog)

21.00 - cirkuška predstava (Leteče BA-BE)

..... BAZA 4

22.00 - Darko Nikolovski

23.00 - DEMOLITION GROUP

00.00 - Ludovik material

01.00 - Šank Norris

02.00 - White stain

03.00-05.00 DJ TITO global beats and bass

VSTOPNINA NA VSE DOGODKE: PROSTOVOLJNI PRISPEVKI

organizacija: ANDREJ PUGELJ, ROK PIBERNIK

oblikovanje: ADNAN VARMAZ

sponzorji:

Kraljevi recenzor:

PATTI SMITH, KRIŽANKE, 2. 8.

Pa smo le dočakali nastop kultne Patti Smith, ki je s spremljajočim bendom v ljubljanskih Križankah predstavila album *Horses*. Z njim je debitirala že daljnega leta 1975. Kljub letnici nastanka je še vedno, če ne celo bolj aktualen kot svoje dni. Ne preseneča torej, da je v skoraj razprodane Križanke privabila starostno nadvse mešano občinstvo.

Patti je vsekakor samosvoja izvajalka z nezamenljivim vokalom. V resnici je dosti več kot samo pevka, med drugim tudi pretanjena pesnica, slikarka, aktivistka in upornica.

Koncert je odprla s sporočilom, »da je Jezus (resda) umrl zaradi greha nekoga/nekaterih, ampak ne mojega ...«. Suvereni priredbi Van Morissonove *Glorie* sta sledili *Redondo Beach* in *Birdland*. Izmenjujoč repertoar – baladne komade so zamenjevali udarnejši, eden takih je denimo *Free Money* pa kasnejši tridelni *Land* – je vnašal primerno harmonijo. Pesem *Kimberly* je posvetila sestri, ki je menda ravno tega dne praznovala rojstni dan. Poleg tega so večer na njeno pobudo prevečali spomini na glasbene legende, ki so doprinesle k njenemu ustvarjanju – *Ramones*, *Sida Viciousa*, *Freda* »Sonic« *Smitha*, pa *Morissona*, *Kurta Cobaina* in še prenekateri, pri čemer je poudarila, da njen namen ni govoriti o smrti, temveč predvsem poudariti lepoto življenja in volje. *Break it up* je posvetila *Jimu Morrisonu*, ki se ji je, kot je razložila,

foto: MG

pojaval v sanjah v kamenem oklepu, nekako kot *Prometej*. Predstavitev albuma *Horses* je zaključila z *Elegie*. Nastop se je zlagoma prevesil v drugo polovico, v kateri nam je med drugim ponudila (vsaj za moj okus) bolj komercialno obarvani *Because the night* in *People have the power* (ni čudno, da sta med občinstvom poželi največji aplavz), ter se na koncu mogočno sklenil z *My generation* (priredbo komada skupine *The Who*). Namesto uničenja kitar in razsutja odra (kar je bila svoje dni domena *The Whojev*) so popokale »le« *strune* na Pattijini kitari. Domnevno s simbolnim namenom. Kakor koli,

koncert si je bilo več kot vredno ogledati, Patti je letom navkljub pokazala dinamično plat neuničljivega karakterja (*respect*), za nameček pa jo je spremljal dovršeno ugašen spremljevalni bend. Kitarist *Lenny Kaye* in bobnar *Jay Dee Daughterty* sta sodelovala že pri nastajanju albuma, *Tony Shanahan* in *Jack Petruzzelli* pa sta s spretnim izmenjevanjem klaviatur, basa in kitar primerno dopolnila vtis. Patti v vlogi aktivistke je prisotnim tekom večera sporočala: ljudje *imamo moč!* Zakaj je torej ne bi izkoristili?

MG

KEN KESEY: LET NAD KUKAVIČJIM GNEZDOM

Mislim, da sem film, posnet po tej knjigi, gledal že najmanj 200-krat. Spomnim se, kot bi bilo včeraj, v resnici pa je bilo v zgodnjih 80-ih. Kako dolge vrste so bile pred ljubljansko Kinoteko! Igralska zasedba z *Jackom Nicholsonom* na čelu nas je z igro tako prepričala, da je marsikdo podvomil, da so to res igralci.

Ampak ... film je kulten, knjiga pa še bolj. Čim jo prebereš, ti je jasno, da film ni knjiga in knjiga ni film. Vsekakor je knjiga korak (če ne kar nekaj teh) pred filmskim trakom. Ko sem jo bral, mi je na momente ustavljalo misli. V filmu je režiser *Forman* večkrat brnil v temo. Sicer je res, da se da s pisano besedo povedati več kot z mimiko obraza, pa vseeno.

Norišnica. Totalna ustanova. Žive rožice in tisti, ki so malo bolj pri sebi. Mednje iz druge totalne ustanove (zapor) pripeljejo *McMurphyja* (*Jack Nicholson*), ki ne razume in noče razumeti

pravil igre. Hja! Povsod so neki zakoni, a ne zanj. On je svoboden in svobodo tudi zahteva. Ko bi jo le znal uživati po pravilih ostalih! Hudič, koliko nas je takih. Njegova rešitev je le ena – razjebati sistem, ker bo sicer sistem tebe. Vam to zveni znano? Prestavite v današnji čas in v našo lepo domovino. Kot v skoraj vseh primerih naših življenj zmaga sistem.

Toda junakov boj skozi knjigo je težak (na momente celo tragikomičen), naporen in prekleto poln ovir. Zato mislim, da je *Jack* edini, ki je lahko odigral to vlogo. Kaj naj rečem drugega, razen – preberite knjigo. Če ste jo že, jo dajte še enkrat. Ne bo vam žal, saj boste na novo odkrivali skrivnosti življenja v sistemu, ki vam pere možgane.

Taubi

foto: osebni arhiv

Izza rešetak:

Zuzanna G. Kraskova

NE-ZASVOJENOST V ZPKZ

Kljub definiciji, ki zavode za prestajanje kazni zapora označuje kot najbolj totalitarne ustanove, je droga prisotna tudi (in predvsem) tam. Ne glede na nadzor in varnostne ukrepe, ki jih izvajajo zaposleni v ZPKZ, je uživanje prepovedanih snovi dnevna praksa, obsojenci so pač iznajdljivi in si substanc, ki jo potrebujejo, tudi priskrbijo. Zasvojeni zaporniki, torej tisti, ki se želijo zdraviti v zaporu, to možnost imajo. ZPKZ ločenih prostorov za odvajanje oziroma zdravljenje sicer nimajo, vendar bi jih nujno potrebovali, saj bi morali biti ločeni od ostalih obsojencev. Odvajanje, abstinenčne krize in različni, običajno hudi stranski učinki dolgotrajnega zdravljenja zahtevajo posebno nego in primerno obravnavo s strani psihologov, psihiatrov, psihoterapevtov in strokovnega osebja ZPKZ.

ZPKZ so v ta namen uvedli pilotski projekt, ki omogoča zamenjavo sterilnega pribora za injiciranje in zagotavlja uporabnikom drog v zaporih dostopnost do sterilnega pribora za injiciranje prepovedanih drog: injekcij, alkoholnih krpic, askorbinske kisline, kondomov. Predvidevajo, da se bodo s tem zmanjšale možnosti okužb, poškodb in drugih zdravstvenih tveganj zaradi uporabe neprimerne (sterilnega) pribora, saj izmenjava pribora med različnimi uporabniki poveča možnost širjenja različnih okužb in bolezni (HIV, aids, hepatitis ...), uporaba že uporabljenega pribora (četudi ga uporablja en sam človek) pa poveča možnost različnih poškodb tkiv (zaradi skrhane igle) ter bakterijskih okužb. Zamenjava sterilnega pribora omogoča varno zbiranje uporabljenih injekcij, ki bi odvržene postale grožnja za vse v zaporu. Dostopnost do sterilnega pribora za injiciranje psihotropnih

Laura Ličer

substanc je narekovana tudi z Resolucijo o nacionalnem programu zdravljenja, vendar pa se v slovenskih zaporih ta praksa še ne izvaja. Politika, ki vztraja zgolj pri preprečevanju zasvojenosti, lahko zadosti le svojim moralnim imperativom, sklicujoč se na program zdravljenja, ki ga v ZPKZ omogočajo. Glede na statistične podatke je zasvojenih v povprečju 45 % zaprtih oseb in število se bistveno ne spreminja oziroma se prej veča, kot pada. Če se torej na tem področju, predvsem na področju psihoterapevtskih in psihosocialnih svetovanj ozaveščanja glede škodljivosti drog oziroma osmišljanja in dejanske motivacije za življenje brez drog, ne bo nič spremenilo in se bo obsojence namesto tega phalo z metadonom (ki je sicer pri nekaterih posameznikih učinkovit), bo njihova pot tudi po odpustu začrtana in bo peljala le v eno, isto, vnaprej znano smer – nadaljevanje z zasvojenostjo.

POZDRAVI IZ ŽENSKEGA ZAPORA IG

Najprej moram povedati, da ste me zelo razveselili s Tlakovankami. Morali bi seveda videti potek prevzema. Paznice so veliko rjavo kuverto doživljale precej drugače. Ker sem pripornica, »se nikoli ne ve«. Ko je prispela, so jo najprej do potankosti pretipale, nato so jo odprle. Odpirale so jo počasi, obrnjeno navzdol, če je kaj takega, da seveda pade ven. Ko so ven padle Tlakovanke, mi je na obraz lezel nasmešek, paznice pa so bile nejevoljne, ker niso ničesar našle. Drugače je v zaporu dobro. Seveda je vsakemu tako, kot si sam naredi. Nam, odvisnikom in cestnim potepuhom, mislim, da nič ne manjka. Kaj pa še rabiš poleg postelje, hrane 3x na dan in strehe nad glavo? Jasno, svobodo. Svoboda ima veliko pomenov, tukaj samo enega. Zaporniki želijo ven, želijo drogo (ki je tudi tukaj ne manjka), želijo svoja pravila, to in ono ... Posledično so jezni na paznike in pravosodni sistem, češ, kaj so mi naredili – namesto da bi bili jezni nase. Kaj smo pa mi naredili? Pri svojih rosnih 21 sem hitro spoznala, da ima vsak zakaj svoj zato, vsaka akcija reakcijo, po domače vsako dejanje in beseda posledico. Pa naj bo takojšnja ali pozneje. Mene je življenjska pot zaradi manjših in večjih tatvin po trgovinah in parfumerijah tudi pripeljala sem. Bila sem že toliko na robu, da sem se zapora veselila. Valjda vemo, da to, kar delamo, pač ni zakonito. Zato je ob takem in drugačnem življenjskem slogu treba sprejeti rizik, ki ga nosi s sabo. Če sprejmeš posledice svojih dejanj, si tudi pomirjen z zaporom. Prej ali slej se vsakemu zgodi kaj takega, pa naj bo še tako visoko. Potem lahko začneš razmišljati o koristnih stvareh za samega sebe, ki so v zaporu dostopne. Ne govorim o rehabilitaciji, ampak o skoraj navadnem kratkočasenju, s katerim lahko delamo najmanjše stvari, ki jih na ulici pač ni. Marsikdo ve, kako ga v zaporu začnejo veseliti malenkosti. Sprehodi, prebiranje dobre knjige, časopisa, fitnes, različne delavnice – narišeš si

sonce, ki ti bo svetilo izza rešetak, se pogovoriš s cimrom. Malenkosti so tiste, ki štejejo, malenkosti poganjajo naš svet. Razveseli te telefonski pogovor ali celo obisk svojca, s katerim zunaj sploh nisi hotel imeti stika. V zaporu si, vsaj za trenutek, dovoliš biti otrok. Vemo, da nam je bilo marsikateremu otroštvo na nek način odvzeto, preskočeno. Naenkrat smo se znašli v svetu odraslih in nismo znali naprej. Lahko se naučimo plavati s tokom, ne rabimo skrbeti, kje bomo jutri, kako bo in kdaj bo. Vse ima določen čas, natančno zapisan dnevni red. Zato vas vprašam, ali je res tako slabo »robijati«? Ni pa tudi čisto rožnato. Še zlasti za nekatere. Za sabo so pustili ljubljene, otroke, nimajo svojcev, denarja, ki je na žalost sveta vladar. Ampak če smo se tolikokrat pobrali, se bomo pa še zdaj. Skrb za zunanji svet je tukaj odveč, čeprav se je s tem težko sprijazniti. Skrb jim ohranja stik s temi ljudmi in svetom. Ne morejo dojeti, da je zdaj nedostopen, in to jih razjeda, ne pusti jim naprej. Tudi sama sem zunaj marsikaj zapustila. S tem, da sem odpisala skrb, sem se lahko osredotočila na pomembno – sebe. Takoj po prihodu sem prenehala z dolgoletnim jemanjem benzodiazepinov, heroina in kokaina. Večji zaloga še prihaja – metadon. Vpisala sem se tudi v nedokončano srednjo šolo. Bilo je hudo, zdaj pa je toliko lepše. Zunaj je hudo. Boriti se z drogo, zakonom, denarjem ... Sama vem, kolikokrat bi jo znova začela jemati zunaj. Želja po drogi se s svojim tihim, vendar močnim glasom javlja večkrat na mesec ali celo teden. Zato skušam zapor predstaviti v pozitivni luči. Nove vrednote, dnevni red, ki ga nihče od nas ne mara, vendar ga nekje globoko v sebi še kako pogreša. Zato svojo zgodbo zaključujem s stavkom: zapor ni kazen, ampak nova priložnost. Pozdrav iz »Iških toplic«!

Sabina Đ.

PROJEKT »SIVA DENARNICA«

Sivo ekonomijo največkrat povezujemo s pojavom, da za določeno storitev ali blago plačamo manj, kot je dejanska cena, in zato ne prejmemo računa oziroma država ne dobi svojega deleža. Ravno zato se je s sivo ekonomijo lažje soočiti v teoriji kot v vsakdanjem življenju. Toliko težje je to upoštevati, če imamo nižje dohodke ali smo v obdobju večjih izdatkov. Primer: Par se je preselil v novo stanovanje in potrebovala sta dodaten par ključev. Ključavničar je izdelal ključ in nato vprašal: »Z računom ali brez?« Ona ga je nekaj časa gledala in razmišljala: »Ali naj dam za davke ali *prišparam* še za kavo? Pa ravno konec meseca je in še zmenjena sem s prijatelji.« Nato se je spomnila, da s fantom načrtujeta otroke in želi, da so deležni šolanja in vseh ugodnosti socialne države, kar je bilo omogočeno njej. Dolgoročni plani so prevladali nad trenutno stisko: »Z računom, prosim.« Ključavničar je še kar vztrajal in podrobneje razložil: »Ampak če vzamete z računom, bo dražje, a to veste?« Tudi sama je odločno vztrajala: »Vseeno z računom, hvala.« Nejevoljen je izdal račun, ona pa je odšla s čudnim občutkom ... Siva ekonomija je del modernega sveta in se prepleta z vsakdanjiki mladih. Le-ti se ne zavedajo, kaj to sploh je, v kolikšni meri v tem pojavu sodelujejo ter kaj dolgoročno predstavlja nezavedna podpora sivi ekonomiji. Osnovni namen projekta »Siva denarnica« je preko informiranja, ozaveščanja in izobraževanja »pobarvati denarnico«, torej – oblikovati osebna stališča mladih do pojava sive ekonomije. Projekt mlade usmerja v aktivno državljanstvo in s tem v prevzemanje odgovornosti za gospodarno ravnanje, saj je iz preteklih izkušenj poteka družbe razvidno, da povečevanje kazni ne rešuje problema sive ekonomije, ampak ustvarja gospodarske in družbene probleme.

»V sivo ekonomijo spadajo vse gospodarske dejavnosti, ki prispevajo k skupnemu gospodarskemu ustvarjanju v neki deželi, vendar pa jih družbeno računovodstvo ne zajema in zato ne vključuje v BDP.« Razdelimo jo lahko v tri sektorje: gospodinjski sektor (neprijavljene dejavnosti, kot sta delo na domu, varstvo otrok), neformalni sektor (sosedska pomoč, honorarne aktivnosti, pomoč preko spleta) in nereguliran sektor (opravljanje legalnih proizvodov in storitev, ko se le-teh ne prijavi; opravljanje dela, ko smo prijavljeni na Zavodu za zaposlovanje). Ključnega pomena za oblikovanje osebnih stališč do sive ekonomije je ugotovitev, koliko mladi sploh poznajo ta pojem. V okviru projekta je bila opravljena kratka anketa o sivi ekonomiji. Ugotovitve ankete so izhodišče, na katerih se bo projekt nadgrajeval. Odgovori mladih kažejo, da večina povezuje sivo ekonomijo z delom na črno, druga najpogostejša asociacija pa je utaja davkov. Poleg navedenega je treba izpostaviti, da mladi razmišljajo o sivi ekonomiji kot o načinu preživetja. Na tej točki se je treba vprašati, kako to, da mladim siva ekonomija pomeni preživetje. Ne šola in ne domače okolje nista primarna vira, kjer bi mladi izvedeli, kaj siva ekonomija je. V vsakdanjem življenju dobro prepoznajo situacije oziroma primere, v katerih je prisotna. Siva ekonomija vpliva na različna področja človekovega življenja. Mladi najbolj prepoznajo njen vpliv na višino davkov, število delovnih mest ter socialno varnost. Predlagajo, da bi sivo ekonomijo lahko spoznavali in prišli in stik z njo preko oddaj na televiziji, radiu, interneta ter šole. Treba pa je izpostaviti tudi socialna omrežja in računalniške aplikacije (*»računalniške igrice ali aplikacije na telefonu, da je zanimivo in preko iger mladi spoznajo ta pojem«*). Izjave mladih, ki nam dajo veliko v razmislek, so: *»Zakaj bi sploh spoznavali sivo ekonomijo, mladi nimamo služb, na ta način lahko dobimo vsaj za preživetje in v končni fazi tudi nekaj prišparamo.«* Mladi pa se zavedajo tudi, da so odrasli vzor za odgovorno

025
KRALJI
ULICE

ravnanje. Kampanjo »Vklopi razum, zahtevaj račun« pozna le malo več kot polovica anketirancev. Z anketo smo dobili vpogled, kaj mladi vedo in kaj menijo o sivi ekonomiji. V naslednjem koraku projekta »Siva denarnica« potekata informiranje in ozaveščanje o problematiki sive ekonomije. Ključni del projekta so dejavnosti, s pomočjo katerih se bodo mladi temeljito seznanili s pojavom sive ekonomije ter oblikovali izdelke, namenjene osveščanju sovrstnikov in širše javnosti.

V razvitih državah je siva ekonomija v porastu in težko merljiva. Država zaradi izpada neplačanih davkov obremenjena ostalo registrirano dejavnost in s tem oblikuje začaran krog. Neizplačana plača, izkoriščanje delavcev in delo brez zavarovanja, neplačane bolniške, nezmožnost izplačevanja socialnih transferjev, kot so otroški dodatki in enkratne socialne pomoči, ter znižana varnost potrošnikov so le nekatere izmed posledic sive ekonomije. Najpomembnejši učinki pa zavzemajo vpliv na brezplačno šolstvo in zdravstvo, razvoj znanosti in kulture oziroma vsega, kar prispeva k blaginji državljanov.

S posnetka stanja je razvidno, da je med mladimi treba še veliko ozaveščanja in informiranja o pojavu sive ekonomije, ampak optimistično lahko rečemo, da smo na pravi poti. Kampanja »Vklopi razum, zahtevaj račun«, ki jo izvaja Urad RS za komuniciranje, je na tem področju primer dobre prakse: *»Osnovni cilj kampanje je doseči krepitev zavedanja javnosti, da so različne pojave oblike sive ekonomije družbeno nesprejemljive, saj zaradi njih dolgoročno izgublamo vsi – posamezniki in celotna družba.«* Spremljate nas lahko na Facebooku www.facebook.com/sivadenarnica in spletni strani www.sivadenarnica.si ter se nam pridružite na naših brezplačnih delavnicah, kjer bomo z metodo gledališča zatiranih raziskovali sivo ekonomijo. Delavnici bosta izvedeni na Ekonomski fakulteti 9. 9. ter 16. 9. Vabljeni!

Zavod Uršulinka

Projekt Siva denarnica sofinancira Urad Vlade RS za komuniciranje v okviru kampanje »Vklopi razum – zahtevaj račun!«, katere namen je ozaveščanje javnosti o negativnih posledicah sive ekonomije.

VKLOPI RAZUM,
ZAHTEVAJ RAČUN!

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA KOMUNICIRANJE

Kot otrok sem bral pravljico Neznalček v Sončnem mestu, ki se dogaja v svetu, v katerem vsa dela opravljajo stroji. Danes smo takemu svetu že zelo blizu, a na žalost to ne koristi skupnosti, ampak vse bolj redkim posameznikom. Čeprav sem ateist, imam tudi kot tak v svojem srcu Jezusa kot eno najbolj pozitivnih zgodovinskih oseb, ker je učil ljubezen do bližnjega in ne bi nikoli pristal na tako razčlovečen svet, v kakršnem živimo danes v Evropi. Res ne vem, s kakšno pravico se lahko na krščanske korenine sklicuje družba, v kateri je odnose med ljudmi zamenjal denar in v kateri je zaradi razvoja tehnologij potrebnega zmeraj manj človeškega dela, pa je to delo vseeno zmeraj slabše plačano, ljudje, ki dela nimajo ali ga nočejo opravljati, pa so odrinjeni na družbeni rob in preko njega. A namesto da bi se najprej ukvarjali z ljudmi in prav vsakemu omogočili osnovne pogoje za življenje, se naša družba ukvarja s profitom tistih, ki so že zdavnaj preskrbljeni.

V življenju sem imel veliko sreče in z denarjem dolgo nisem imel težav. Dokler nisem prekinil študija, sem po očetu prejemal pokojnino, potem sem opravljal razna honorarna dela, nekaj zaslužil celo s tistim, kar me je veselilo, pisanjem in nastopanjem, in nekako živel. Dokler nisem postal oče. Takrat se mi je življenje naenkrat podražilo. Da morajo mladi starši plačevati vrtec, se mi je od nekdaj zdela najbolj očitna hipokrizija družbe, ki se spreneveda, da so otroci naše bogastvo, hkrati pa ravna povsem drugače. Tako je bilo že v socializmu, ki smo mu zamerili prav to, da ni socialen. Današnja, po ustavi socialna država, pa je v tem pogledu enaka, kar pomeni, da ni problem v politični ureditvi, ampak v naši družbi kot taki. Pri čemer so otroci zares bogastvo, ne le staršev, ampak celotne družbe. A so bogastvo družbe samo v primeru, če jim ta pomaga, da zrastejo v zadovoljne ljudi, ne pa da jih že takoj na začetku potisne v bedo, ko od njihovih staršev, ob vseh stroških, ki jih imajo že s tem, da si zagotovijo stanovanje, kupujejo plenice, obleke, hrano in vse ostalo za otroke, pobira še denar za vrtec in pozneje za neverjetno veliko šolskih aktivnosti. In v tej naši nehumani družbi mi je uradnica v vrtcu, ko sem ji moral osebno potrditi, da res zaslužim samo toliko, kolikor sem prijavil, in prosil za nižjo ceno oskrbe, rekla, da me je lahko sram, da se grem umetnika, če s tem ne morem preskrbet otroka. Prepričan sem, da sem ji nazaj rekel kaj zelo grdega, kar sem že pozabil in bi jo, če to bere, rad srečal, da me spomni. A sem se ob njenih besedah tudi zamislil in začel iskati redno službo z vsemi socialnimi zavarovanji in dodatki. In tu sem imel ponovno srečo, čeprav sam tega nisem takoj opazil. Ker nisem končal faksa, nisem imel namreč nobene možnosti za spodobno plačano službo. Če bi imel takrat diplomu ali ji bil vsaj blizu, bi pristal v kakšni državni pisarni in za ljubi kruhek ubogal nadrejene. Tako pa sem s fakultete pobegnil po dveh letnikih in sem imel kot »gimnazijski maturant« na voljo precej slabše plačane možnosti. Ker je železnica ravno iskala sprevodnike, sem se že skoraj prijavil, potem pa še enkrat premislil in ugotovil, da se pri vsej svoji ljubezni do vlakov za tak denar ne morem prodat. Še posebej ne zato, ker sem svoje pisateljsko in igralsko delo imel, le plačano je bilo slabo. Zato sem še zmeraj verjel, da lahko živim od svojega dela. A zmeraj manj. In to se mi je zmeraj bolj poznalo.

Tisto, česar še nisem povedal in je bistveno, je namreč to, da sem se v tem času že zelo resno zapil. Ker sem se z alkoholom in pripadajočo mu družbo spoprijateljil že v času, ko še nisem imel finančnih težav, se sploh nisem zavedal, kako zelo je bila

foto: Damjan Kocijančič

zdaj moja zapitost povezana z mojo eksistenčno stisko. Bolj ko mi je bilo težko, več sem pil. Temu primerno mi je počasi razpadalo tudi partnersko razmerje. Nakar se je v nekem povsem naključnem trenutku zgodil preobrat. Ko sva s prijateljem Dergijem stala in klepetala pred zgradbo RTV, je mimo prišel znanec, režiser, ki je ravno iskal dva igralca za reklamo za igro na srečo 3x3. In ker je bila prva reklama uspešna, je to potem trajalo dvanajst let, v katerih sva bila, s tem, da sva nekajkrat na leto snemala reklame in se pri tem celo zabavala, za vse leto preskrbljena za tisto najnujnejše. Najbolj presenetljivo, kar se je ob tem zgodilo, pa je bilo to, da sem v trenutku, ko sem se končno spet počutil varno, začel pit normalno. Se pravi ne vedno do konca in ne iz dneva v dan. Zato se imam za živ dokaz za to, kako socialna stiska v človeku ubija tisto najpomembnejše, njegovo voljo do življenja, in razumem ljudi, ki so na cesti kot neposredne žrtve naše nehumane družbe. Žal mi je za vse, ki so obupali in iščejo samo še pozabo. In zelo spoštujem vse, ki vsej socialni stiski navkljub ohranijo stik s svetom in v sebi ohranjajo upanje, da se nekoč umaknejo s ceste. Če si to seveda želijo. Ker življenje na cesti je lahko tudi način življenja, ko tistemu, ki prosi za denar, ni treba igrati na inštrument ali se preobleči v spomenik. Lahko se tudi samo pogovarja s tistimi, ki se ob njem ustavijo in mu dajo nekaj drobiža. Če pomislim nase, dam sem ter tja kak drobiž zgolj tistim, s katerimi v zameno izmenjam nekaj besed. To je ta osnovna, pravadna medčloveška trgovina, ki jo je danes povsem izpodrinil denar, pri zapravljanju katerega počasi ne bomo imeli več niti kratkega klepeta z blagajničarko, ampak bomo le še vtipkavali in vstavljali kartice. Zato je par evrov, ki jih človek, ki jih naslednji dan ne bo pogrešal, da sočloveku, ki ga za to prosi, po eni strani cena za slabo vest, da smo del tako nečloveške družbe, po drugi strani pa potreba po ohranjanju človeka v sebi in sled sence zarje začetka borbe proti finančni fikciji, v katero smo zapleteni do globin podzavesti. Končni cilj, ko bodo tisti, ki imajo vsega preveč, to dojeli kot nesmisel in tudi oni postali ljudje, se zdi še daleč. Pri čemer je družba prihodnosti, ki bo po Marxu ali komunizem ali barbarstvo, že tik pred našimi vrati ...

Andrej Rozman - Roza

MILOŠEV FOTOGRAFSKI KOTIČEK

POGLED Z DISTANCE (IMIGRANTI V BEOGRADU, SRBIJA)

foto: Miloš Stosić

V Beograd zadnji mesec prihaja vse več migrantov, ki žive na prostem v skrajno nehumanih pogojih. V Beogradu in v drugih mestih v Srbiji je po parkih in ulicah vse pogostejše videti na stotine migrantov, ki so se sem zatekli z vojnih področij Azije in Afrike. Med njimi je največ beguncev iz Sirije, Eritreje, Somalije, Iraka in Afganistana, veliko je žensk in otrok, piše Anadolija.

Begunci večinoma spijo po travi in na klopčah v parku. Večina je v tranzitu in

foto: Miloš Stosić

foto: Miloš Stosić

ima en sam cilj – priti do katere izmed zahodnih evropskih dežel.

Tekom leta 2014 je v Srbiji iskalo azil 16.490 tujcev, kar je trikrat več kot leto prej. Januarja in februarja letos je okoli 5.000 oseb izrazilo namero, da pridobi azil v Srbiji, tisti, ki so tu ilegalno, pa se merijo že v deset tisočih primerih.

Miloš Stosić

foto: Miloš Stosić

BREZPLAČNE PRIREDITVE

Razstave, predavanja

KAJ: Strokovno predavanje Merjenje vrednosti krvnega tlaka ter glukoze v krvi
KJE: Knjižnica Otona Župančiča, Kersnikova 2, 1. nadstropje
KDAJ: 02. 09. med 17.00 in 19.00

KAJ: Strokovno predavanje Bela krajina: Krajinski park Kolpa
KJE: Knjižnica Otona Župančiča, Kersnikova 2, 3. nadstropje
KDAJ: 14. 09. ob 18.00

KAJ: Strokovno predavanje Argentinski tango – Dana in Darko Popović
KJE: Knjižnica Šiška, Trg komandanta Staneta 8
KDAJ: 16. 09. ob 19.30

KAJ: Potopisno predavanje Urugvaj – Jurij Kunaver
KJE: Knjižnica Jožeta Mazovca, Zaloška 61
KDAJ: 22. 09. ob 19.00

KAJ: Strokovno predavanje Marga: indijska klasična glasba – Martin Lumbar
KJE: Knjižnica Šiška, Trg komandanta Staneta 8
KDAJ: 23. 09. ob 19.30

KAJ: Strokovno predavanje Blagor iz črevesja – dr. Iztok Ostan
KJE: Knjižnica Šiška, Trg komandanta Staneta 8
KDAJ: 30. 09. ob 19.30

Literarni večeri, predstavitev knjig

KAJ: Pogovorni večer Življenjska popotovanja – Dušan Šarotar
KJE: Knjižnica Jožeta Mazovca, Zaloška cesta 61
KDAJ: 21. 09. ob 19.00

KAJ: Literarni pogovor z avtorjem Trdoživa Kozjanka – Ernest Jazbinšek
KJE: Knjižnica Bežigrad, Einspielerjeva 1, dvorana
KDAJ: 23. 09. ob 19.00

Razno

KAJ: V okviru septembra, svetovnega meseca Alzheimerjeve bolezni se sprehodimo po Ljubljani od Moderne Galerije do Mestne hiše in nazaj
KJE: Zbor pred Moderno galerijo v Ljubljani
KDAJ: 21. 09. ob 10.00

KAJ: Obležitev svetovnega dneva slišanja glasov s projekcijo filma Mettejini glasovi
KJE: Knjižnica Jožeta Mazovca, Zaloška 61
KDAJ: 14. 09. ob 19.00

KAJ: Filmska projekcija Treffpunkt Film / Srečevanja ob filmu – This Ain't California
KJE: Trubarjeva hiša literature, Stritarjeva 7
KDAJ: 07. 09. ob 20.00

KAJ: Festival BIVAK 2015 - FATAMORGANA (www.popotniskonovinarstvo.si)
KJE: Socialna akademija, Ul. Janeza Pavla II
KDAJ: 12. 09.

KAJ: Glasbena prireditev Koncertni dogodek PAN – Javor Škerlj Vogelnik
KJE: Trubarjeva hiša literature, Stritarjeva 7
KDAJ: 17. 09. ob 19.00

Prireditelji, vabljeni k objavljanju svojih brezplačnih prireditev!
Pišite nam na e-naslov:
urednistvo@kraljiulice.org

Pohod v okviru svetovnega meseca Alzheimerjeve bolezni (september 2014)

foto: arhiv Spominčica

OGLASNA DESKA

Zahvala kopališčema Kodeljevo in Atlantis

Ko pride čas šolskih počitnic, imamo starši, ki prodajamo časopis KU, velike težave. Kot vsak starš bi radi otroku privoščili lepe, zabavne počitnice, saj si jih zašluzijo, pa žal ne gre. Ne moremo si privoščiti morja, potovanj, zabave v Gardalandu, preprostega oddiha. Veste kako boli, ko ti otrok, ki je končal razred s samimi peticami reče, da je osamljen, saj so vsi njegovi prijatelji na morju? Takrat vstopijo Kralji ulice (Bojan Kuljanec) in se povežejo z dobrimi ljudmi. Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujem ljudem kopališč Kodeljevo in Atlantis, ki so takoj odgovorili na prošnjo in mi ter hčerki podarili nekaj dragocenih vstopnic. Obe kopališči sta zelo prijetni za mlade in stare, osebje je izredno prijazno, voda je čista, tako tudi okolica. Čisti užitek! Mojemu otroku se je narisal nasmeh na obraz, objel me je in dejal: »Mami, plavala sem.« Meni pa je pokalo srce, ker svojem otroku ne morem privoščiti več. Iskreno se zahvaljujemo osebju kopališč Kodeljevo in Atlantis! Hvaležni plavalci

Se šola je začela in listje rumeni, zato v PRP prihitite prav vsi. Igrače, knjige, šalice in lučke umetnine, starine in prčke. Pridite malo pobrskat - se vidimo! Tim posredovalnice rabljenih predmetov vas vabi na lokacije Poljanska cesta 14 in Milana Majcna 4. Več informacij na www.robaraba.si

Izvajamo selitve, praznenje stanovanj, podstrešij, kleti ipd. Nudimo tudi pomoč na domu. Tel.: 070 488 779, Klavdija

Ali bi mi lahko kdo podaril šahovnico? Če bi jo lahko dostavil kar v prostore Kraljev ulice na Pražakovo 6 v Ljubljani, bi bilo idealno. Za morebitno donacijo se že vnaprej zahvaljujem, Žiga

Športna sekcija Kralji ulice vas vabi vsako sredo od 15h - 17h v Športni center Bežigrad (balon) na nogometno urico. Vsi dobrodošli!

V društvu Kralji ulice sprejemamo hrano za naše brezdomne pse. Bo zelo dobrodošla! Hvala!

Udeleženci glasbene delavnice in delavnice izdelovanja instrumentov iz recikliranih materialov so pod vodstvom mentorja Iztoka Korena izdali CD z naslovom Ulične žvrgoljivosti. Naročila zanj sprejemamo preko e-pošte: urednistvo@kraljiulice.org oziroma info@kraljiulice.org, CD pa je možno kupiti tudi pri naših prodajalcih. Cena znaša 2 €.

Ponosno obveščamo kupce revije in vse morebitne interesente, da je izšla zbirka pesmi, aforizmov, šal, grafitov in nadglasov, imenovana Tlakovanke (po ceni 4 €). Sprejemamo naročila preko mejla urednistvo@kraljiulice.org oziroma info@kraljiulice.org, dostopna pa je tudi pri naših prodajalcih. Vabljeni k nakupu!

029
KRALJI
ULICE

SMS-KOMENTARNICA: 030 323 306

DRAGE BRALKE IN BRALCI, KER VEMO, DA VČASIH KAKŠNO MNENJE ZBEŽI Z OBZORJA, ŠE PREDEN PRIDEMO DO SVINČNIKA IN PAPIRJA OZIROMA STOLA PRED EKRANOM V VIRTUALNI SVET, IN KER JE MOBILNI TELEFON VEČINOMA NAŠ TESNEJŠI SODELAVEC, SMO ODPRLI SMS-KOMENTARNICO. V NJEJ OBJAVLJAMO VAŠE POHVALE, PRIPOMBE, PREDLOGE IN VTISE. V OBLIKI SMS-SPOROČIL JIH OB VSAKRŠNI URI LAHKO POŠLJETE NA TELEFONSKO ŠTEVILKO 030 323 306. VABLJENI K SODELOVANJU!

04. 08.>> Zmeraj, ko prečkam križišče pri Tržaški (Tobačna), srečam gospo Mirjam (Gobec - op. uredništva), ki prodaja časopis voznikom, ki se ustavijo pri rdečem semaforju. Vsakič ga kupim, če pa izvod že imam, ji namenim kakšen evro ali dva. Nad časopisom sem navdušena, hkrati pa sem navdušila kar nekaj ljudi, ki zdaj redno kupujejo izvode. Super branje, velikokrat se vprašam, kaj mi v življenju sploh manjka in se ob prebiranju zavem, da sem lahko izredno srečna za vse stvari, ki jih imam! No, vrnimo se h gospe Mirjam, ki sem ji iskreno hvaležna za vsak nasmeh, ki mi ga podari ob nakupu časopisa. Da ne pozabim. Gospa Mirjam na vsak časopis zapiše... »Hvala - pomagajte mi, da preživim. Želim vam srečno in varno vožnjo.« Hvala vam! Polepšate mi popolnoma vsak dan, ko prečkam križišče! :-)) gospodična V

05. 08.>> Zdravo. Pohvale simpatičnemu in vedno prijaznemu prodajalcu št. 261 (Silvo Skrbinšek - op. uredništva) iz Maribora. Vedno mi polepša dan. :-)) Tatjana

05. 08.>> Nevsiljiv, skromen, morda celo sramežljiv nasmeh. Miren. Veselim se vsake nove številke zaradi njega. 512 (Robert Mašič - op. uredništva) :-))

13. 08.>> Zakaj ne morejo biti vsi ljudje taki kot Kralji? Zakaj? Je treba res človeka pahnit na rob preživetja, da postane človek? Je to res tak problem? Vsa čast Kraljem in ljudem, ki vse to omogočajo, povezujejo. LP, Edin

14. 08.>> Naj bo jasno, da ne podpiram tistih brezdomcev, ki žvižgajo za mano, ko ponoči hodim domov, tistih, ki zavračajo »premalo« denarja in takim podobne. Sem pa pred kratkim srečala prijazno gospo, ki si ne želi drugega, kot preživetje svoje družine, še pomembneje, preživeti in premagati raka, na katerega je obsojena po ne vem kakšnem nesrečnem naključju. Nesrečna, s solzami v očeh in z vašo revijo v rokah je sedela na stopnišču pri Tobačni. Nikoli ne bom pozabila njene zgodbe. Če bi imela, bi vam dala vse! Draga

14. 08.>> Mirjam, želim vam samo najboljše. Hvala za polepšan večer in zavedanje, kaj vse imamo, pa ne cenimo dovolj, Nika

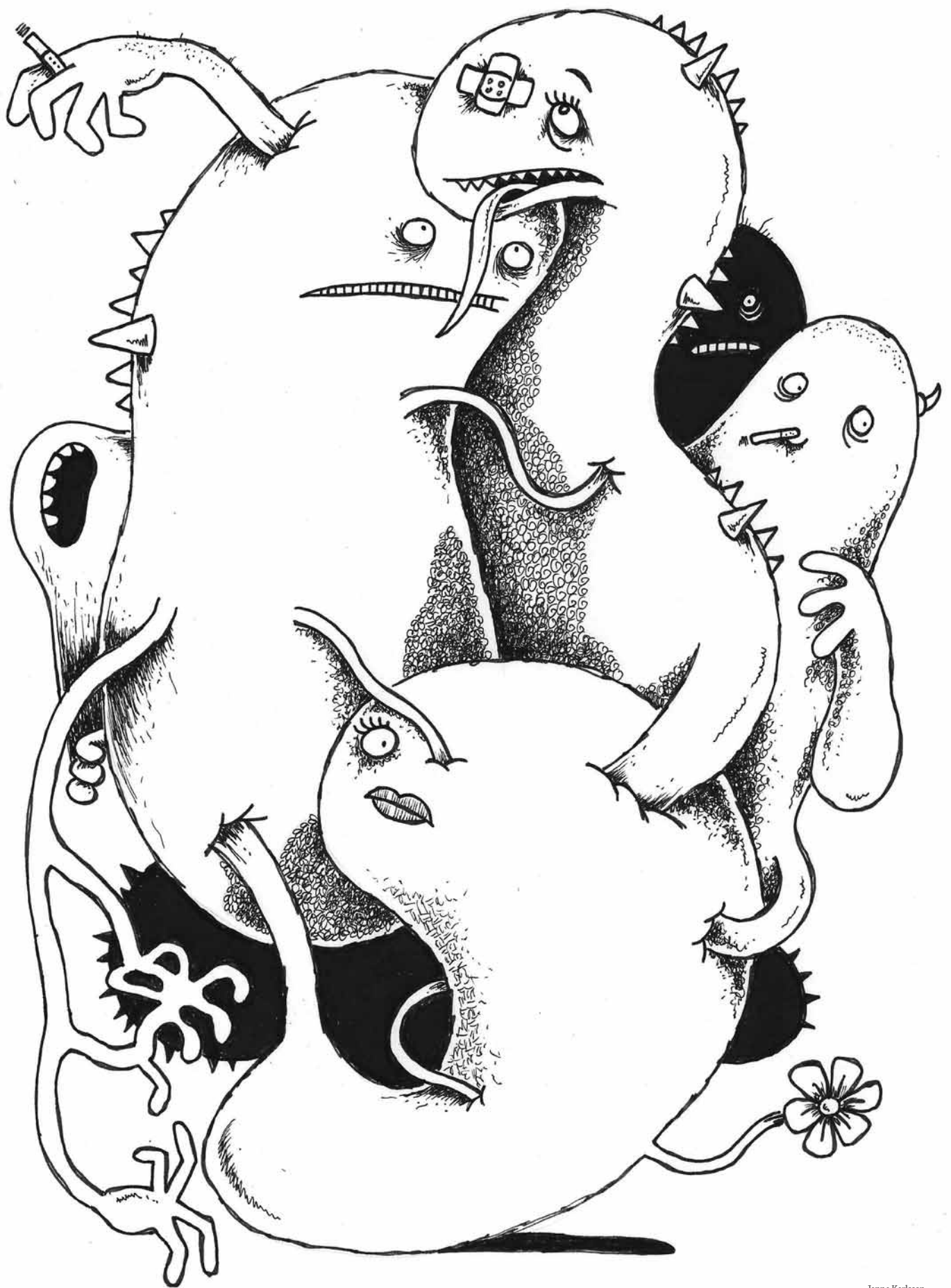
14. 08.>> Pohvala prijaznemu in nevsiljivemu prodajalcu 563 (Janez Erjavec - op. uredništva) v hali A, BTC, Cirila

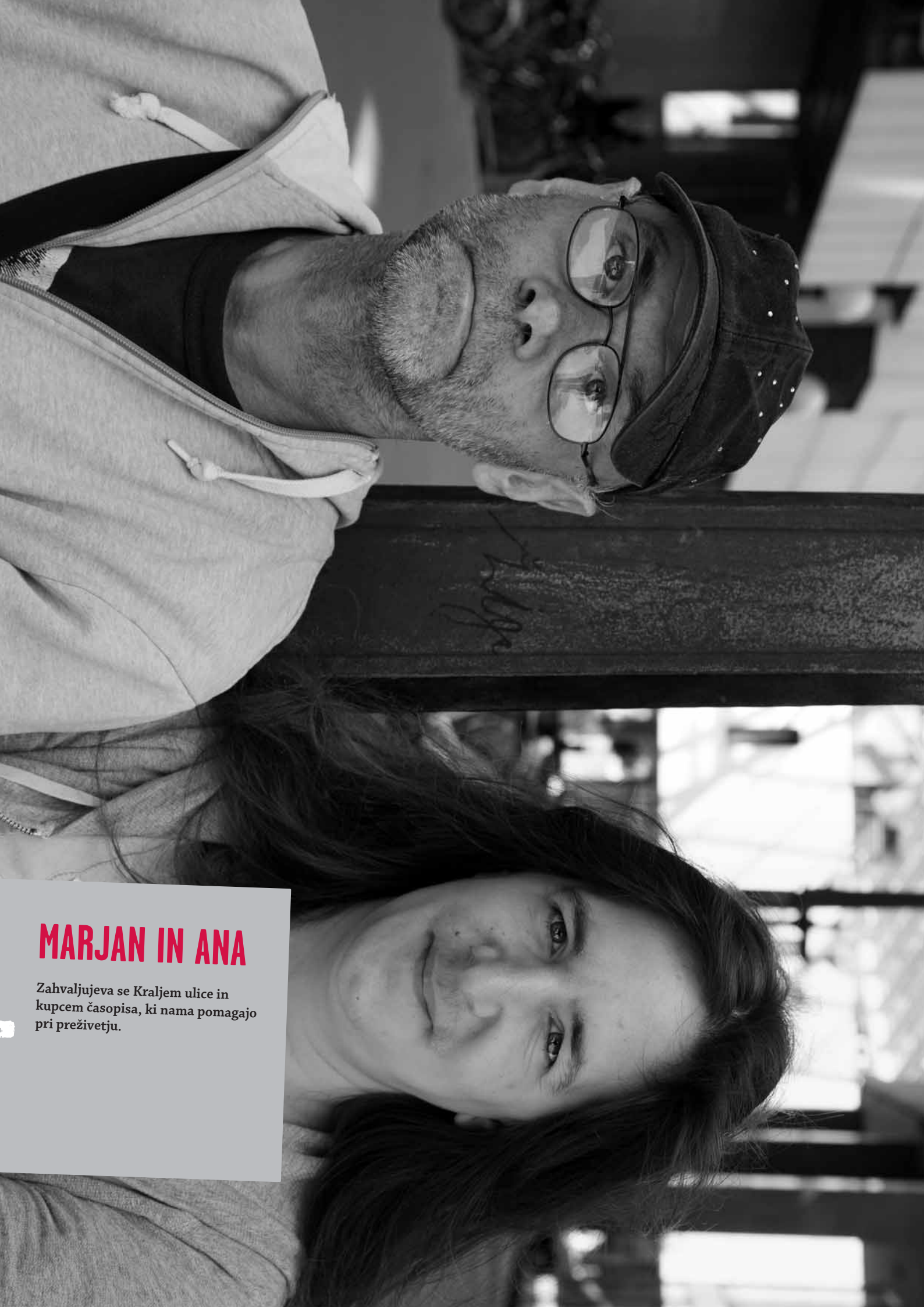
							HORMON ŽLEZE ŠČITNICE, KI URAVNAVA RAST IN PRESNOVO	NASPROTO- VANJE ČAŠČENJA VERSKIH PODOB	PLAHA GOZDNA ŽIVAL	MEHKO KOZJE USNJE	SOL OCETNE KISLINE	OTOČJE V OCEANIJ (IZ ČRK: KRILA)
							GRAFIČNI DELAVEC					
							RIBJE JAJČECE (POMANJ- SEVALNICA)					
							OKROGLA GRED V PARKU					
							ON IN ---			TITAN RISBA LASTNEGA OBRAZA		
							KADAR			NIZOZEMSKA JADRNIKA ZA PREVOZ ANTON AŠKERC		
							GOZDOVNIK					SESTAVIL JOŽE PETELIN
							IGRALKA ZEMLJIC					
DEL POVEZAVE MED NADSTROPJI	TERMO- METER	STEKLENA CEVASTA POSODA ZA KEMIJSKE POSKUSE	PIHALNO GLASBILO	ŽAREČA SNOV, KI JO IZBRUHNJE OGNENIK	STARA PLOSKOVNA MERSKA ENOTA	KRISTUSOV SODNIK VILKO NOVAK					JAPONSKI SAMOMOR	HRVAŠKI SKLADA- TELJ (KRSTO); IZ: KODA
TKIVO V OČESNEM ZRKLU										SLOVENSKA UMETNIŠKA SKUPINA ALFRED NOBEL		
CENTRALA ZA DALJIN- SKO OGREVANJE								ZAHOD SLOVENSKI KOMPONIST (BORUT)				
OPREMA						IME IGRALKE RINE	PREŠER- NOVA PESNITEV PAST					
OMOGOČA- NJE RAZNOLI- KOSTI										VODNA ŽIVAL S KLEŠČAMI		
LETOVIŠČE OB HRVAŠKI OBALI (VINODOLSKI)				MAKE- DONSKO KOLO	TOVARNA AV- TOMOBILOV SARAJEVO TURŠKO JEZERO				VELIK AVSTRAL- SKI PTIČ	ZAČETNICI SLIKARJA KRALJA		ŠARM
IZBIRA NPR. ČLANA V KOMISIJO										GL. MESTO ITALIJE BRANKO SVET		
AMERIŠKI ROK GLASBENIK (PETER)						ALBANSKI PESNIK (HASAN); IZ ČRK: RIMBEKA						
ST. GRŠKI DRŽAVNIK, VODITELJ AHAJSKE ZVEZE						STROKOV- NJAK ZA ZVOK						

POZOR - NAGRADNA IGRA

Pravilno izpolnjeno križanko pošljite na naslov: Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana - in se potegujte za zabavne nagrade: knjigo Franja Frančiča Meseno spoznanje, Tlakovanke (zbirka pesmi, aforizmov, šal, grafitov in nadoglasov), stripovski zvezek Stripnik III, DVD-trojček, zgoščenko »Odpeti pesniki« - izbirate lahko med pesmimi Daneta Zajca, Srečka Kosovela in Nika Grafenauerja ter zgoščenko Ulične žvrgoljivosti Kraljev ulice.

Iskrene čestitke nagrajencem prejšnje pravilno rešene nagradne uganke, ki so: Ela Mori in Dušan Zadravec iz Ljubljane, Nika Škrinjar iz Pesnice pri Mariboru, Vida Kramar iz Kopra, Marjanca Onič iz Maribora, Peter Jerič iz Velenja, Elda Breclj iz Črnič in Martina Hartman iz Medvod.

MARJAN IN ANA

Zahvaljujeva se Kraljem ulice in kupcem časopisa, ki nama pomagajo pri preživetju.